

MAIG

1

1984

IX APLEC DE LA SARDANA L'ESCALA

Dedicat a PERE MERCADER i ANDREU
(1.885 - 1.969)

R. 3888

BANCO DE BILBAO

Sucursal a **L'ESCALA**
c/. Pintor Joan Massanet, 25
Tel. 77 04 54 ; 77 04 58

Agència n.º 1
Platja de Riells
Tel. 77 08 00

Convit

AMICS SARDANISTES:

El proper dia 1 de Maig, somriurà la nostra vila marinera quan les cobles comencin a refilar els seus instruments. Començarà aleshores la manifestació més important que pels sardanistes s'organitza a l'Escalade, l'Aplec de la Sardana. Enguany és el IX Aplec, la qual cosa vol dir que ha arribat a la majoria d'edat i que la consolidació és total.

Per animar-vos a venir a casa nostra us podria parlar del marc on es celebra l'Aplec, un bonic recó de la Costa Brava; de les cobles que hi participaran, dels actes paral·lels que es desenvoluparan. Millor que llegiu el present llibret i us informareu més bé. Us podria parlar també de la gastronomia del nostre poble, elaborada amb la fruitada que ens dóna la mar, de la nostra història, del nostre paisatge i dels nostres costums i tradicions. Però serà millor que veniu a comprovar-ho personalment. I el dia de l'Aplec és una ocasió inmillorable.

Que us emporteu uns agradables records de l'Escalade i que fruiu de la nostra dansa. Esperant poder vos veure el proper 1 de maig, rebeu, mentrestant, la meua més cordial salutació.

Rafel Bruguera i Batalla
Alcalde de l'Escalade

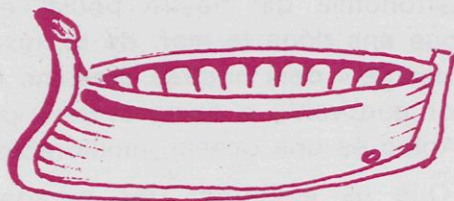
Edita: Agrupació Sardanista «Avi Xaxu» del C.E.R.
(1 00 exemplars)

Portada original de Francesc Vila i Mitjà
Imprimeix: Tipog. - Offset - Gali - Figueres

Dipòsit Legal - GE - 281

ENTREPANS

EL
DULL

Sta. Màxima, 5

L'ESCALA

Pere Mercader i Andreu

**RESTAURANT
SNACK BAR**

MAR i CEL

Avda. Riells, 50
Telèfon 77 17 51

L'ESCALA

HORTJFLORA

**AGRO - QUIMICS
MATERIAL DE JARDINERIA I HORT
FLORS I LLAVORS**

Avgda. de Riells, 20
Telèfon 77 12 71

L'ESCALA
(Girona)

PERE MERCADER I ANDREU

A la vila de L'Escala, a les darreries de passat segle, concretament el 27 d'Octubre de 1885, nasqué Pere Mercader i Andreu. Era fill del també músic i cap de la cobla local Rosend Mercader «en Rosendo Cadiraire». Aprengué d'ell l'ofici de fuster i les primeres nocions de solfeig, que amplià de la mà del seu convilatà Josep Vicens i Juli, el popular «Xaxu». Ben aviat es produeix el seu debut a la cobla paterna, «La cobla de dalt».

Per aquells temps es produeix un cert enrenou en el món musical escalenc: el jove «Xaxu» planta cara al seu antic mestre, en Rosend, i funda una altra cobla: la «de baix». No és gens difícil imaginar el reguitzell de polèmiques i rivalitats que el fet comportà en el pacífic conviure de la vila. Darrera una efímera avinentesa entre els dos bàndols, fruit de la qual en fou la cobla «L'Aliança», tornà la divisió: «Xaxu» funda «La Principal de L'Escala» que, a l'últim acabarà imposant-se per damunt l'altra que es disoldrà definitivament.

En aquest ambient, doncs, és on va forjant-se el tarannà del jove Mercader. I, tot i que no li caldrà anar gaire lluny per trobar feina, vol canviar d'ambient, veure món. A principis de segle marxa de L'Escala i pels volts de 1904 arriba a Cassà de la Selva, incorporant-se a l'aleshores prestigiosa cobla «La Unió Cassanenca», prenent aiximateix lliçons de Tenora del professor Félix Sans.

Complí el servei militar a Girona; allà aprengué el Clarinet i tingué oportunitat de rebre lliçons del director de la banda militar i prestigiós compositor Antoni Juncà i Soler. Un cop llicenciat, amb una més sòlida formació, es reincorpora a «La Unió»; ben aviat es revelarà com a compositor escrivint la seva primera sardana: «El Marrec» (1908).

El 1910 porta al sí de «La Unió» una primera escissió: un grup decideix separarse'n i funda una altra cobla: «La Principal de Cassà» I el 1913 Mercader juntament amb Ramon Serrat, Pere Arpa, Robert Vilallonga i d'altres funden «La Selvatana» nom que justament fou suggerit pel sogre de Mercader. Perquè Pere Mercader s'ha cassat amb

zona residencial

L'Escala, Costa Brava, (Girona)

- Venda de parcel.les desde 400 m2
- Condicions de pagament a convenir

— Informeu-vos !!

JARDINS DEL PEDRÓ

RAFAEL MORENO GARCIA - Port d'en Perris, 4 - Tel. 77 08 71 - **L'ESCALA** - Costa Brava

Pere Mercader amb la seva esposa Maria Dolors Terrades i Teixidor i llurs fills Esperança i Pere.

**PUB
TRATTORIA**

RESTAURANT
«LA CLOTA»

Telèfon 972/77 08 27

(Port La Clota)

L'ESCALA

PERFUMERIA

Llistosella

**ELS HI OFEREIX ELS SERVEIS D'ESTETICIENNE PER A
QUANTES CONSULTES VULGUIN FORMULAR SOBRE
ESTETICA I COSMETICA**

**Concessionari de Perfums i Cosmètica
Nacional i Estrangera**

Santa Màxima, 6
Maranges, 2
Telèfon 77 03 67

L'ESCALA
Costa Brava

la cassanenca Mª Dolors Tarradas: ha arrelat ja a Cassà, sense oblidar, però, la seva vila nadiua. Bona prova n'és el que, havent-se convocat a L'Escala uns Jocs Florals de Música i Poesia, ell escriu la música de l'obra lírica «L'Estrafet» – la lletra és d'un altre escalenc, en Joan Ballesta «Calafat».

A partir d'ara la vida de Mercader i «La Selvatana» formen tot un sol cos: trenta-set temporades –llevat el parèntesi de la guerra civil i immediata postguerra– en serà el segon Tenora i Clarinet. Treballa també de fuster i a casa seva, a la plaça Verdaguer, hi té una petita botiga de robes. Hom recorda encara l'aparador amb aquell maniquí que l'enginyer popular havia fet protagonista de més d'un acudit... Per cert que no semblava pas gaudir de molt bona salut, tanmateix arribà a una edat ben avançada com veurem.

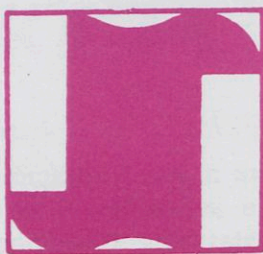
Acabada la guerra Mercader s'incorpora a una formació musical que porta el nom de «Hispania» de vida efímera, ja que ben aviat els seus components s'incorporaran a les dues, cobles «La Principal» i «La Selvatana». En aquesta Pere Mercader arribarà a l'edat de Jubilació. I per un afer burocràtic es troba amb el cas de què li manquen dos anys de cotitzar a la seguretat social per poder-la cobrar. No li queda altre remei que seguir al peu del canó: I durant dues temporades (1951 i 1952) actua amb «La Principal de Llagostera».

Definitivament jubilat s'encarregà de la distribució de diaris del poble. Hom el recorda amb un petit carretó anant a recollir els paquets de «La Vanguardia» i altres publicacions, amb posat melangiós. I es que –en paraules del seu fill– «El deixar la «Selvatana» li fou una sotragada molt forta». Quan aquesta actua a Cassà, Mercader hi acudeix, escolta, mira... la seva cobla, la cobla que ell fundà i que segueix éssent una de les primeres.

Pere Mercader ha estat un prolífic compositor de sardanes. La seva producció assoleix la xifra de tres-centes obres, composicions eminentment populars i tanmateix amb un segell molt personal; acuradament instrumentades, bona prova de la sòlida formació musical del seu autor. A partir de l'esmentada «El Marrec» estigué regularment fins assolir la ja esmentada xifra de composicions, entre les que destacarem «Els promesos», «Florejada», «Escalenc», «Conxita Encisera» «El Bruixot de

ES UNA COL-LABORACIO DE

BANESTO

**BANC
ESPANYOL
DE CREDIT**

**La organització més extensa del país amb més
de 2.200 sucursals al sevei de tothom, i oficines
de representació arreu del món.**

ESTEM A LA VOSTRA DISPOSICIO A

L'ESCALA

Carrer Maranges, 17

Telèfons 77 07 50 - 77 07 54

La cobla SELVATANA, amb en Pere Mercader, el primer a l'esquerra de la filera de baix.

ATAINA, S. A.

Servicio Taller Autorizado

Taller exposició i vendes:

Ctra. de Vilademat a Palafrugell, km. 5'6

Tel. 77 14 00

L'ESCALA (Girona)

CAFETERIA - RESTAURANT

Cala Riells

Xef de cuina: **JOSEP PERACAULA**

Camí Ample, 56

Telèfon 77 10 86

ESPECIALITATS:

PAELLA

SARSUELA

CALAMARS

CORDON BLEU

PLATS COMBINATS

L'ESCALA

Les Rocales» «Cant de la Selva» i d'altres que farien la llista inacabable. Una anècdota ben curiosa es que fou acusat per un grup de sardanistes d'escriure sardanes massa «Tècniques», de que no era capaç d'escriure sardanes balladores i tal... I ell s'empescà un vitjant de vetes i fils anomenat Joan Calders músic aficionat que escrivia sardanes i les hi lliurava per que «La Selvatana» les toqués. Sota aquest pseudònim escrigué sardanes com «Matinada Fresca», «Albons» i la popularíssima «Gota d'Aigua».

I quan revelà que el viatjant no existia, que Joan Calders i ell eren una mateixa persona, ningú el volia creure!

Juny de 1969. Festa major de Cassà; el Dimarts en toquen dues sardanes a la plaça Verdaguer i, com sempre, indefectiblement una d'elles es d'en Mercader. Cap allà me'n vaig. Pere Mercader es davant de casa mirant com els músics es preparen...

- .- Bon dia!
- .- Bon dia, noi! Que, a ballar?
- .- I tant!

Torna a mirar cap a la cobla. Els seus ulls tenen una expressió somiadora; mou el cap com si es maravelles de quelcom...

- .- Tantes sardanes com he tocat i he escrit i no n'he ballada mai cap!
- .- De debó? – faig jo, sorprès.
- .- Mai! No sabia pas com posar-m'hi.
- .- Caram! Si que és extrany.
- .- No, no. Mai n'he sabut.

I allà el vaig deixar, escoltant la cobla, ben lluny de sospitar que el veia per darrera vegada ja que un mes i escaig més tard, el 15 de juliol, deixava d'existir; tenia vuitanta tres anys. Amb ell desapareixia un ferm valor de la nostra música per a cobla. Cassanenc d'adopció i de tot cor, la vila on fixà la seva residència li feu el reconeixement, primer en un homenatge pòstum en ocasió del primer Aplec de la Sardana, i més tard, donant el seu nom a un carrer. Però creiem que el millor dels homenatges és produïx cada cop que la cobla interpreta una qualsevol de les seves sardanes. I sortosament, això sovinteja.

Que sigui per molts anys.

Carles Malagrida

Rouillo

ARTICLES

BRICOLATGE
PINTURES
NETEJA
FERRETERIA
JARDINS

Carrer del Mar, 6

Telèfon 77 04 86

L'ESCALA (Girona)

Sardanes a la Platja, a principis de segle; que com totes les fotografies d'aquella època que figuren en el present butlletí, corresponen al temps que Pere Mercader i Andreu, va marxar de la nostra vila.

ART i PEDRA

XEMENEIES, CUINES, ESCALES, FAÇANES...
LAPIDES

Josep Massanas i Rius

C/. La Torre, 65

Tels. 75 84 18 - 77 06 05

L'ESCALA

RESTAURANT

MONTGO

JOSE Y RAMONA

Plaza Escuelas

Teléf. 77 03 36

L'ESCALA

(Gerona)

PERE MERCADER I ANDREU, UNA OPORTUNA EVOCACIÓ

La vila de l'Escala dedica el seu aplec a un il·lustre fill de la localitat que tingué una acusada incidència en el món de la sardana i que fins l'hora present no ha vist prou reconeguda la seva tasca. Em refereixo a la personalitat del músic Pere Mercader i Andreu. Malgrat les seves arrels escalenques, són moltes les persones que vinculen la figura del mestre Mercader a la vila de Cassà. Cosa semblant succeeix també amb un altre músic molt rellevant, igualment oriund de l'Alt Empordà (de Llançà, concretament): el virtuós de la tenora Josep Coll.

En el cas de Pere Mercader la cosa té una explicació molt senzilla si tenim en compte la presència d'aquest músic en el procés fundacional de la cobla «La Sevaterna», de Cassà de la Selva, fet que s'esdevingué, tal com sap tothom, l'any 1913.

Pere Mercader havia nascut a L'Escala vers l'any 1885. No tinc a mà la partida de naixement. em baso sols en la data de l'homenatge que li fou dedicat a Ceret l'any 1964, quan en tenia setanta-nou, homenatge que, per cert, compartí amb Josep Coll, que aleshores en tenia setanta-un.

El pare del nostre personatge, Rossend Mercader, també havia estat músic. Cal no confondre la personalitat de Rossend Mercader amb la de Robert Mercader, que també havia estat músic i era de Celrà. Les primeres nocions de música les rebé Pere Mercader, com tants i tants músics de la nostra terra, de llavis del seu mateix pare. Sembla ser que ben aviat es distingí en el domini del tenor i del clarinet.

A dinou anys, ens diuen els estudiosos, fou convidat pel seu mestre de clarinet, Fèlix Sans, a entrar a formar part de la cobla-orquestra «Unió Cassanenca», de Cassà de la Selva. Més endavant es perfeccionaria en el domini de la tenora, tot anant a lliçó amb un il·lustre escalenc, que aleshores era l'amo i senyor de «La Principal» de La Bisbal: Albert Martí.

Pere Mercader radicà a Cassà de la Selva en intervenir de manera activa en la fundació de la cobla-orquestra «La Selvaterna», al costat de Ramon Serrat, Pere Arpa, Robert Vilallonga, Enric Abella i altres bons músics.

Les seves activitats en l'àmbit de la composició s'iniciaren quan Mercader tenia prop de trenta anys. Era un músic molt conscient i responsable, fins al punt que decidí signar les sardanes de caient més popular amb el pseudònim de Joan Calders. Aquest fet ha donat lloc a una sèrie d'equívocs, car moltes vegades el famós Joan Carders de «La gota d'aigua», per exemple, ha estat considerat un personatge ben real comparable al que es dóna en el cas de Pau Marons, l'«alter ego» del mestre Emili Saló.

**CONFECCIONS
GENERES DE PUNT**

JUYNAR

Carrer de Gràcia, 4

Telèfon 77 07 47

L'ESCALA

Les seves sardanes –les que signà amb el seu nom i cognom– revelen un bon gust i una sensibilitat excepcionals. algunes d'elles excel·leixen particularment per la inspiració dels seus temes i, en general, acrediten un gran domini de l'ofici i uns coneixements musicals que ultrapassen els límits dels que hom sol atribuir normalment als músics de cobla del seu temps. Potser per aquest motiu el virtuós del tible Enric Barnosell l'hi encomanà l'harmonització i instrumentació d'alguna sardana seva, per exemple «Rialletes», fet que ha estat molt poc divulgat.

No sé per quina raó les seves sardanes apareixen rarament en els programes dels aplecs i les ballades, els quals es caracteritzen, en general, per la seva monotonia i per la presència d'uns autors determinats, en detriment de les possibilitats que correspondrien a d'altres músics. En un cas semblant al de Pere Mercader es troba, sota el meu modest punt de vista, un altre excel·lent compositor, que acabà la seva vida de músic en actiu a «La Principal» de L'Escala: Joaquim Vallespí.

Gràcies siguin donades, doncs, a la comissió de l'aplec escalenc, car serem molts els qui a través de la seva iniciativa tindrem oportunitat de conèixer de forma més minuciosa l'obra del mestre Pere Mercader i els trets més característics de la seva executòria al servei de la sardana, de la cobla i, en definitiva, del nostre poble.

Eugeni Molero

Pere Mercader i Andreu a l'Aplec de Caldes el maig 1.954

AIGUA - ELECTRICITAT - SANITARI - CALEFACCIO

NEVERES

ELECTRODOMESTICS

CUINES

RENTAPLATS

RENTADORES

ARTICLES DE CUINA I TAULA

CLOS

FERRETERIA

JARDINERIA etc.

Carrer Maranges, 2 i a la Closa d'en Llop

Tel. 77 01 20

Tel. 77 09 18

L'ESCALA - Costa Brava

GRAN ASSORTIT DE «TAPES»

ENTREPANS VARIATS

Bar EL PESCALL

Avda. Ave Maria

L'ESCALA

Cobla SELVATANA, Pere Mercader el tercer a la dreta de la filera de dalt.

NOVETATS - TEIXITS
ARTICLES PER A LA LLAR

Emili Puig Giralt

c/. Pintor Joan Massanet, 6

c/. Enric Serra, 4

Telèfon 77 03 52

L'ESCALA

Carretera s/n

Telèfon 78 80 12

ALBONS

UN BOCÍ DE CEL

Aquest escrit de col·laboració al programa del IX APLEC DE LA SARDANA, té que fer referència al notable músic escalenc Pere Mercader i Andreu, la vida i obra del qual es pretén rememorar en la diada d'enguany.

No obstant, no puc explicar vivències del nostre compositor (altres ho ressenyen molt bé en aquest mateix programa) perquè en manca un coneixement directe i personal, un haver-lo tractat, ja que en Mercader marxà molt jove de la nostra vila i en 1910 s'havia casat a Cassà de la Selva.

Queden, com a testimoni, les seves sardanes, la seva música, que sí que m'han afectat o commogut.

Penso, especialment, en «La gota d'aigua», sentimental i emotiva, la més celebrada i que més li proporcionà per la delicadesa de la seva composició, joiosa i fina.

Un captard d'estiu, ja forces anys, vaig sentir-la cantar per un grupet d'amics en un bar de la platja. No sé quin inspirat poeta posà la lletra. Era una tonada amb un deix romàntic.

Parla de l'aimia que va a la font pel camí ombrívol sota els ametllers; l'aigua brolla fresca i del rajolí que vessa de la pica plena, en va caient

«la gota d'aigua»

Contemplant l'estimada, l'enamorat sent, meravellat, que en el cor li neix una il·lusió, petita encara, com

«la gota d'aigua»

i animat d'esperança mira la nineta pulcra i clara, com l'aigua de la font que hi ve a cercar, de veu harmoniosa que compara al refilar dels ocells i de mirada plena de tendresa, que captiva:

*«un bocí de cel
als ulls hi té posat»*

Escoltava joïós la cançó que el grup repetia i assajava, i em sacsejava el to, que en un principi nostàlgic, s'aviva tot seguit al expressar l'alegria del sentiments amorosos.

Es feia tard i amb les últimes clarors, el sol ponent il·luminava també un bocí de cel.

BAR P'ELLY

Carrer del Port, 36

Telèfon 77 00 01

L'ESCALA

Cta. L'ESCALA - TORROELLA

Després, molt temps després, vaig escoltar interpretar-la per una cobla mentre els sardanistes puntejaven i es feia evident l'animació en totes les rotllanes.

Alçant les mans enlaire, en l'estampa clàssica dels nostres balladors empordanesos, semblava que indiquéssim un punt de mira elevat, que ens fessin mirar amunt, envers un bocí de cel...

Quan en la diada de l'Aplec, el refilar de les cobles se us endugui cap el Passeig, oblideu-vos per uns moments de les dificultats i problemes; notareu, igualment que en la sardana d'en Mercader, que del cor us brolla una il·lusió «com gota d'aigua» i aixecant els ulls, per entre les minses branques dels tamarius, contemplareu també.

«un bocí de cel»

i desitjo que el fragment que us toqui un de vosaltres sigui, no simplement un troç de blau suau del firmament, sinó allò que en simbolisme volem dir la paraula **cel**: exuberància de sort i benestar per celebrar molt bé la catalana festa.

F. Sala Balaguer

L'Aplec de L'Escala... «i aixecant els ulls, per entre les minses branques dels tamarius, contemplareu també un bocí de cel».

JULI
PERRUQUER
L'ESCALA

La Torre, 41, 1.er - Telèfon 77 01 18

GOTA D'AIGUA

ANY 1948

*Bén dematí me'n vaig anar,
tot passant pel camí ombriu
a la font dels Atmetllers,
un recó on tot somriu;
aucellets cantaven al meu pas,
com si tots sabéssim ja
la joia que anava jo a cercar
a la font dels meus amors.
I sota el cel blau, camí de tardor,
els aucells volen, tot cantant una cançó,
que sembla que vulguin
fer-se el niu en aquell recó,
que es l'encís més que hi ha.*

*Jo bé hi vaig; ella prou que hi és.
Allà l'aigua fresca es regalada,
allà poc a poc hi neix l'amor,
i dalt de les branques s'es posada
gentil parella, vençut l'enyor.
Com gota d'aigua
tant petiteta,
una il·lusió al meu cor és nascuda;
fa que jo estimi
a la nineta
que cada matí a la font s'atura.
És fresca com l'aigua que ve a cercar,
la seva veu com els aucells al refilar;
i un trocet de cel
als ulls hi té posat
que sempre jo he estimat.
Gentil nineta, que com l'aigua
de la font captives tú,
el meu cor, plé d'il·lusió
em fas sentir;
i en aquest reconet dolç
que sols tú i jo sabem trovar,
nostre niu curull de goig,
hem d'abastar.
Font cristal·lina,
l'amor s'atura,
al sentir el cant de l'aigua, fresca i pura.
Aucell refila,
refila sempre amb cants d'amor
que és tot qua espera el meu cor.*

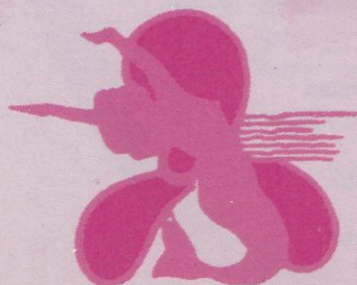
LAMPISTERIA

JOSEP BOSCH

Carrer de Gràcia, 3
Telèfon 77 06 49

L'ESCALA
(Girona)

JOPA

nautica

Closa del Llop, s/n.

Tel. (972) 77 07 55

L'ESCALA (Girona)

EMBARCACIONS - MOTORS - ACCESSORIS

EVINRUDE

El cotxe d'en Brondel, un dels únics mitjans de comunicació en el temps de la joventut de Pere Mercader.

• •
HOSTAL MIRYAN
HOSTAL REINA

RESTAURANT

Hostal «El Roser»

ESPECIALITAT EN PEIX I MARISC
Calefacció central - Aire acondicionat

PARKING PARTICULAR - OBERT TOT L'ANY

Darrera l'Església, 9
Telèfon 972 - 77 02 19 • 77 09 77

L'ESCALA
Costa Brava - (Girona)

Roser 2

Edifici antic Hotel Marquesado
Passeig Lluís Albert
Telèfon 77 11 02

L'ESCALA

BREU RESUM BIOGRÀFIC

DESCRIPCIÓ FANTASIOSA

Era una solellada tarda de primavera quan les nombroses flors d'un jardí florós obrien els seus pètals per a rebre la llum solar i sentir el ventijolet fresquívol que les movia lleugerament.

Del bell mig jardí emergia un pintoresc brollador d'aigua nítida, del qual es vessaven infinites gotes en forma de majestuosa arcada. Els raigs del sol les traspassaven suaument convertint-les en una barreja de bells colors.

De sobte i com portada per una força misteriosa, una de les gotes d'aigua caigué en una verge partitura i, de mica en mica, l'anà transformant fins convertir-la en una formosa sardana: «LA GOTA D'AIGUA».

Tot el procés fou inspirat en un ambient natural, tranquil i clar i el geni motivador era escalenc.

Aquesta descripció fantàstica ens portaria vers un món mític, o a un món de faula, si no tinguéssim la «SARDANA» i no coneixéssim el seu «AUTOR». Per tant rebutgem tot allò que de conte o de llegenda pugui contenir i endinsem-nos en la història.

NARRACIÓ REAL

SARDANA.

««LA GOTA D'AIGUA» fou una perfecta sardana del gran mestre i compositor escalenc Pere Mercader i Andreu. Amb ella s'inaugurà el Psedònim de l'autor després d'haver compost varies sardanes. Sabem que el mestre Mercader canvià artísticament el seu cognom pel de Calders (escriptor català nascut a l'any 1912, exiliat a Mèxic a l'any 1939 i de retorn a Barcelona a l'any 1963). El canvi fou la conseqüència d'una aposta o juguesca. Quan entre els músics del mestre Mercader es comentava que les sardanes del mestre Vicenç Bou eren exquisites, Pere Mercader que ell podia també compondre'n de tan o més esplèndides. Crec que fins i tot s'hi jugaren un sopar. Quan, més tard, s'estrenà «LA GOTA D'AIGUA», tothom exaltà el seu autor «Joan Calders» com un dels millors compositors de sardanes. Però resultà quelcom sorprenent quan alguns dels qui elogiaren la bella sardana hagueren de pagar un sopar, perquè el veritable autor de «LA GOTA D'AIGUA» no era altre que el mestre Mercader.

Aquesta sardana potser fou la que més enlairà el famós compositor i la que millor demostrà el seu gran temperament musical. Amb ella el benivolgut mestre, al meu entendre, volgué demostrà al món musical i sobretot al sardanístic que és trist haver de reconèixer com un canvi de nom a vegades pot més que el propi mèrit artístic.

Si recordem bé, passaren uns anys en què a l'Escala no es tocava massa aquesta sardana; però d'un temps ençà ha passat a formar part del repertori de moltes cobles i a la nostra vila s'ha escoltat i ballat més

HOSTAL - RESTAURANT

POCH

Carrer de Gràcia, 10 - Tel. 77 00 92

L'ESCALA
(Costa Brava)

CONSTRUCCIONS

Germans Graboleda

c/. Del Port, 40
Telèfon 77 02 79

L'ESCALA

sovint, sia per «l'Aplec de la Sardana» o per «la Festa Major». Concretament, es tocà a l'any 1977 en ocasió de l'Aplec i per la Festa major dels anys 1978, 1979, 1982 i 1983. Aquest any, amb més motiu encara, està en la llista de les sardanes de l'Aplec i serà interpretada pel conjunt de quatre cobles, entre elles «La Selvatana», per ser la sardana més representativa del benamat mestre Pere Mercader.

«La GOTA D'AIGUA» essent una sardana tan delicada i fina requeria un complement harmoniós de lletra per ésser cantada i així el té; però per evitar estendre'm massa no la reproduïxo en aquest moment.

AUTOR.

El mestre Pere Mercader i Andreu va nèixer a l'Escala, el 27 d'Octubre de 1885. Era fill de Rossend Mercader, natural de Fontclara i de Maria Andreu, natural de l'Escala. El seu pare, músic de professió, ja havia fundat el segle passat la cobla «La Principal de L'Escala», essent-ne el director.

Pere Mercader es casà amb Maria Dolors Terrades i Teixidor de Cassà de la Selva, el dia 12 de febrer de l'any 1910 i visqué a aquesta població la major part de la seva vida. Allà i abans de la guerra civil espanyola es formà una cobla-orquestra batejada amb el nom de

Quatre populars compositors: Francesc Mas i Ros, Bartomeu Vallmajor, Vicens Bou i Pere Mercader.

IMMOBILIARIA

Roser Ballesta

A. P. I.

VENDA:

TERRENYS

FINQUES RUSTIQUES

APARTAMENTS

XALETS

INFORMACIO I VENDA

Carrer de Gràcia, 2

Telèfon 77 01 77

L'ESCALA

La darrera vegada que Pere Mercader va visitar la nostra vila el mes de maig de 1.961.

«Selvatana», composta d'uns músics que restaven d'una orquestra de Cassà que havia desaparegut i d'uns altres músics novells. És important saber que aquest nom l'escollí un grup de músics, precisament a la casa on vivia el gran mestre, sita a la Plaça de Mossèn Jacint Verdaguer, nº 9, de Cassà de la Selva, on hi resideix actualment la seva jove, vídua del seu fill, dit també Pere Mercader. El gran compositor escalenc era un dels principals músics que componien l'esmentada orquestra.

Com altres seguidors de l'art musical, Pere Mercader pogué gaudir, en vida, d'un fervorós homenatge que li dedicà la vila de Ceret, anomenada «La Meca del Cubisme», situada al sud de França, entre les comarques del Rosselló i de l'Alt Empordà. Un altre homenatge li dedicà la vila de Cassà de la Selva, en ocasió del seu I Aplec de la Sardana. Aquest homenatge pòstum tingué lloc el mateix any de la seva mort, a l'octubre del 1969, quan tant sols feia escasos mesos del seu òbit (morí l'11 de juliol del 1969). Va ser un homenatge doble ja que es dedicà al mestre Josep Coll, resident a Cassà des del seu casament amb una noia de la vila. La placa commemorativa que es lliurà a la família Mercader-Terrades la conserva actualment la seva nora.

Faig tot seguit una relació de les sardanes del mestre Mercader tocades a L'Escala d'uns anys cap aquí: «MAR MENUDA» es tocà els anys 1977 i 1978 amb ocasió de la Festa Major; «LA NENA PETITA» durant

SASTRE

Francesc Torrent

c/. Riera, 42
Telèfon 77 01 67

L'ESCALA

PERRUQUERIA

PER SENYORES I SENYORS

Torrent - Soletat

SERVEI DE MANICURA

Carrer del Mar, 3
Telèfon 77 01 64

L'ESCALA

la Festa Major 1977; «CONXITA ENCISERA» preciosa sardana que tinguerem el goig d'escoltar i ballar dues vegades el mateix any 1978 (per l'Aplec i per la Gran Festa); «ESCALENCA» sardana que sortosament vam poder ballar per L'Aplec 1978 i per la Festa Major dels anys 1979 i 1981; «EL PETIT ERNEST» alegre i juvenívola sardana dedicada al nét de la seva germana i «MONTROIG» tocades durant la Festa Major de l'any 1979; «LA FALUGUETA» per la Festa Major 1980; «ELS DOS PROMESOS» sardana que l'autor dedicà a la seva filla Esperança quan festejava amb el que fou més tard el seu marit i que es pogué ballar durant la Festa Major del 1980 i per la festa de l'Aplec del 1981 (no fa gaire poguérem escoltar-la novament per mitjà de la televisió); «VALLVIDRERA» sardana dedicada al bell municipi de Barcelona, on hi morí Mossèn Cint Verdaguer i que es ballà durant la Festa Major de l'any 1983. Però és «LA GOTA D'AIGUA» la sardana que més joia suscità a l'autor i la que moralment més celebritat li aportà.

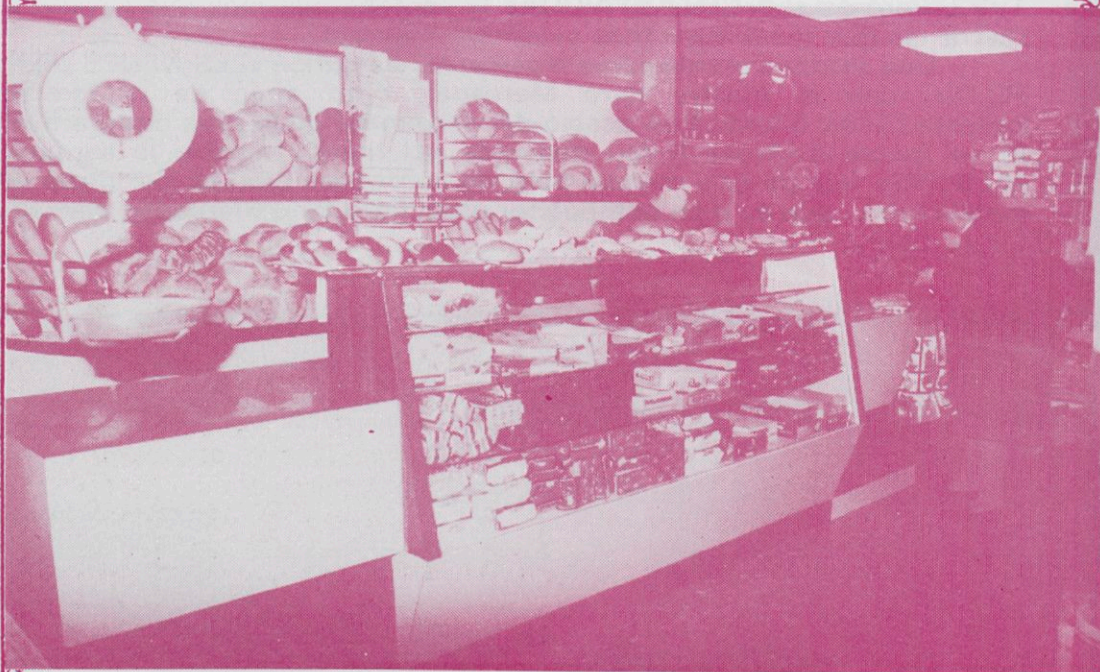
Una sardana mereixedora d'esmentar és també «LES NENES D'EN FELIX», que el mestre Pere Mercader, gran amic de la família Ballesta-Llinàs, li dedicà en ocasió del neixement de la seva darrera filla. Al veí poble d'Albons li fou dedicada pel mateix mestre la sardana «ALBONS» que de cap manera hem de confondre amb la que porta el mateix nom i que és d'un compositor olotí. Però Pere Mercader, com un

Una altre panoràmica del mes de maig de 1.961.

QUEVIURES

Parés - Frigola

**SI VOLEU MENJAR UN BON PA
A CAN FRIGOLA HEU D'ANAR**

**Carrer del Mar, 9
Telèfon 77 03 44**

L'ESCALA

vertader escalenc, no volgué deixar la seva vila natal fora de banda, per això li oferí amb motiu de la Festa Major la sardana «LA FESTA DE L'ESCALA», que com «LA GOTA D'AIGUA» l'acompanya una lletra molt escaient. Tot seguit en transcriu un petit fragment:

*«Fadrinetes de L'Escala
la tenora ja se sent
poseu-vos el vestit de gala
i a la plaça falta gent».*

Una interessant faceta a destacar en la vida artística de Pere Mercader fou la sarsuela. Entre les seves millors obres teatrals musicals destaca «EL BRUIXOT DE LES RUCALLES», estrenada a L'Escala l'any 1922 i representada uns anys més tard a la vila de Verges. Però l'obra d'aquest gènere que més popularitat li donà fou «L'ESTRAFET», la lletra de la qual era d'un escalenc també desaparegut, en Joan Balleta (àlies Calafat), mort a França l'any 1958. Aquesta sarsuela, estrenada a L'Escala l'any 1924, es representà novament a la nostra vila l'estiu del 1954 al lloc on està ubicat el restaurant Juvínés, llavors Bolera d'en Gomà, inaugurada aquell any. Lògicament es representà a l'aire lliure i l'orquestra que l'acompanyava era «La Selvatana». Jo recordo molt bé que l'actor que representava l'estrafet esta molt ben caracteritzat.

Humanament parlant, Pere Mercader i Andreu era un home d'una gran bondat i extremadament carinyós. Era tan absoluta la seva compenetració amb l'art que normalment es mostrava abstret per la música i era tan reflexiu i pensarós en aquesta matèria que es manifestava despreocupat per tot el demés. Quan la que fou jove seva festejava amb el seu fill, un dia el trobà per al carrer i el saludà, però ell no respongué a la salutació de la noia. Aquesta, molt preocupada, ho explicà al seu promés, qui ho comunicà al seu pare, al qual respongué: «Demano disculpa de tot cor, espero que em perdoni la meva futura nora; però estava pensant amb els acords de les notes d'una sardana».

Pere Mercader era molt treballador i compaginava la seva vida artística de músic i compositor amb la d'ebanista, essent ell qui, ajudat per un altre ebanista del poble, anomenat Marc, confeccionà els mobles del seu fill, Pere Mercader (mort per Nadal de l'any 1971) quan es casà. Aquests mobles, tots ells molt artístics, els conserva en bon estat la seva nora a la casa pairal de Cassà de la Selva.

EXPOSICIÓ CURTA

Jo no vaig tenir la sort de conèixer el senyor Pere Mercader i Andreu, però en recordar el passatge bíblic que al·ludeix l'obra dels seguidors de Crist amb la frase «Pels seus fruits els coneixereu», segons els Evangelis de Sant Mateu i de Sant Lluc (Capítols 7 i 6 respectivament), crec saber sobradament qui fou el nostre benvolgut escalenc, car la seva inspiració i obra fecunda m'ho diuen ben clar.

Pilar Pellicer de Gispert
L'Escala, a 18 de Març del 1984

Fotos Gildo

Revelat de pel·lícules en color i blanc i negre en 24 hores

Venda de material Fotogràfic

Reportatges i Fotografies carnet

Carrer, del Mar, 11

Telèfon 77 03 79

L'ESCALA

JOIERIA - RELLOTGERIA

J. Molinas

REPARACIONS

COPES I TROFEUS ESPORTIUS

Carrer Pintor Joan Massanet, 26

Telèfon 77 05 48

L'ESCALA

Pere Mercader en el casament d'una seva neta.

**CARNISSERIA
CANSALADERIA**

Narcís

**GRAN ASSORTIMENT EN CARN PER A HOTELS
AMB SERVEI A DOMICILI**

C/. Pintor Joan Massanet, 38
Telèfon 77 02 95

L'ESCALA

FABRICA D'EMBOTITS

Muntanya Blanca

**ELS HOTELS I RESTAURANTS
QUE BUSQUEN QUALITAT
A EMBOTITS "MUNTANYA BLANCA"
HI TROBARAN EL MILLOR
I TOTA LA VARIETAT**

Paratge Muntanya Blanca
Telèfon 77 04 96

L'ESCALA

La senyoreta **Maria Carme Pibernat i Ballesta**, Pubilla de la Sardana L'Escala 1.983, proclamada en l'acte de cloenda del VIIIe Aplec de la Sardana, celebrat a la Sala de Festes «La Palmera», la nit del 22 de maig de 1.983.

ESMORZARS I BERENARS

GRANJA BAR
L'ARCADA

ESPECIALITATS: ENTREPANS
XOCOLATA DESFETA
CREMA CATALANA
SUISSOS
XOCOLATA AMB XURRUS

C/. Alfoli, 11

L'ESCALA

Montserrat Sala

CAMPING GAS I TELEVISIO

Carrer del Mar, 7

Telèfon 77 01 92

L'ESCALA

boutique

Vilabruí

Joan Masanet 16 Tel 770074

Carrer del Port, 14 Tel.770673

L'ESCALA · COSTA BRAVA

ROSA-MARIA BALLESTA

FARMÀCIA

**CENTRE D'ESPECIFICS
FORMULES MAGISTRALS**

Pintor Joan Massanet, 4 Tel. 7715 75

L'ESCALA Alt Empordà

UN RECORD ESPECIAL I MOLT PARTICULAR

L'autor escalenc que s'homenatja en l'Aplec d'enguany en Pere Mercader i Andreu va ésser un bon amic meu. El vaig conèixer personalment quan jo tenia aproximadament de 27 a 28 anys i ell encara estava en actiu, sobre els empostissats desempenyant la missió de segona tenora d'una manera perfecta i afincat a Cassà de la Selva. Fou un conversador infatigable no podent amagar el seu bressol típicament empordanès, essent un apassionat de la música i la composició i la prova d'això és la gran varietat de sardanes que ens va deixar, algunes signades amb el seu propi nom i d'altres amb el pseudònim de J. Calders.

Algunes de les seves sardanes encara són d'actualitat, tals com «Els dos promesos», «La gota d'aigua», «Conxita encisera la popular i atractiva «Escalenca», ja que sovint són sol·licitades pels balladors sardanistes, però en canvi n'hi ha d'altres com «Matinada fresca», «Guinardó», «Mar menuda», «El sol d'en Sagué», «Florejada» i «Vallvidrera» que es programen solament en poquíssimes ocasions ja que no són conegudes per les novelles cobles, les quals farien bé en actualitzar l'arxiu per poder treure'n profit ja que es tracte de composicions que deixen ben

«En Pere Mercader era un home d'estatura més aviat alta, magistró i secardí...»

ADOLF COSTALS

CONSTRUCTORS D'OBRES

Carrer Pirineus (Pinedes del Port)

Telèfon 77 09 91

L'ESCALA

FERRETERIA - ELECTRODOMESTICS

Josep Costals

Distribuidor de **CAMPING GAS**

Germans Masferrer, 41

Carrer del Port, 56

Telèfon 77 03 18

L'ESCALA

enlaire la dimensió musical de l'autor. Ell estava sensibilitzat pel ritme, bo i tenint en compte que no imitava a ningú, i pel nom que donava a les seves composicions se solia endevinar ben clarament quines eren les seves intensions.

En Pere Mercader era un home d'estatura més aviat alta, magristó i secardí, dotat sempre de molta energia. Al recordar-lo em ve a la memòria la permanència d'aquest arbres reclosos en les sorralades d'Empúries els quals futejats per la tramuntana i torbats per la salabor de la mar han quedat, a la llarga, xuclats i eixarreïts, però com a músic s'ha de reconèixer que tenia un nervi i una vitalitat creativa digne de tota lloança.

Parlo, al començar, d'un record especial i molt particular i dic això perquè el meu començament artístic queda vinculat al mestre Mercader per les raons que seguidament exposo: En el meu poble nadiu que no es altre que Calonge i en les calendes de principis de segle, existia una verdadera obsessió —dintre les famílies en que privava l'ambient musical—perquè els fills entressin a formar part de la cobla i si bé això era tradicional s'ha de reconèixer que provocà forces renyines i trencadisses ja que implicava, quasi sempre, que els joves aprenents de músic, a l'hora de la veritat, no estessin massa ben preparats. El meu pare, primer cornetí de la Principal de Calonge, va fer-me provar, una i cent vegades, sota la seva supervisió les sis sardanes programades pel meu debut en el pati del «Casino la Fraternitat». Semblava que tot aniria bé, però a l'hora de la veritat va sorgir l'imprevist.

La primera sardana era d'en Pere Mercader, no recordo el títol però si la tonada del «solo» de fiscorn que iniciava l'entrada dels llargs. A l'arribar per primera vegada al final de la sardana, amb el nerviosisme no sabia si anava a curts o a llargs, i això que m'ho havien explicat a dotzenes de vegades i vaig quedar mut sense atacar el «solo» i naturalment la cobla «va anar a terra». El meu pare davant del ridícul i les befes i a l'objecte de demostrar la seva autoritat davant dels músics i el públic va endinyar-me una sensacional plantofada indicant-me el camí de la porta, tot dient: I ara cap a casa... a estudiar!.

I s'ha de reconèixer que en els anys en que la joventut empeny vers ignots destins, l'estudi és una font inesgotable que fa miracles, ja que és com una casa que si s'arrela en uns fonaments óptims, l'estructura no cedeix pesi a les inclemències i a les malvestats, i això ho dic després d'anys i panys d'haver tingut en el començament un fracàs propi de la meva inexperiència juvenil.

Si recordar es tornar a viure, beneïts siguin aquests records que em lliguen, encara que d'una manera molt tènue amb la primera interpretació d'una obra del compositor a qui dedico aquests pensaments, tot posant de relleu els seus justos drets de figurar entre els primers llocs de la nostra renaixença sardanística.

Carrer del Port, 8

Telèfon 77 19 06

MOBLES D'ARTESANIA

P. PARES

L'ESCALA

FUSTERIA

J. ALBERTI

Carrer Gargal, 9

Telèfon 77 03 19

LA ESCALA: SURTIN A PESCAR SARDINA.

MERCERIA COTILLERIA PERFUMERIA

1.880

CASA HEREU

Santa Màxima, 29
Tel. 77 04 78

L'ESCALA

ALIMENTACIO

Costa Brava

Avinguda Girona
Telèfon 77 06 46

L'ESCALA

La discografia de Pere Mercader i Andreu

Entregar una relació dels títols d'aquest autor escalenc, enregistrats en gravacions discogràfiques per les nostres cobles, no és pas una tasca que es presenti ni llarga ni complexa. De la gran quantitat de sardanes escrites per Pere Mercader escasament 3 o 4 títols els trobarem als catàlegs de les cases discogràfiques. Aquesta és la primera peculiaritat que ens hem trobat en estudiar la seva discografia.

Les normes generals per les quals es regeix el mercat discogràfic, tenint com a base criteris de rendabilitat, determinen imperiosament l'estructura de l'oferta i condicionen la demanda mitjançant fortes inversions en publicitat. Els oferents –les cases discogràfiques– solament tindran interès en un mercat que els pugui donar bons beneficis. Les limitacions de tota índole del mercat sardanista fa que sigui poc atractiu per les empreses discogràfiques. Això ha dut que en l'actualitat tinguem a l'abast uns títols, uns autors i unes cobles a la nostra disposició, ja sigui en forma de disc o cassette, que estan allunyats d'un òptim ideal donat per raons de qualitat, rigorositat musical i que reflexin els gustos dels sardanistes.

La sardana té un àmbit geogràfic limitat al Principat i a Catalunya Nord. Aquesta és la primera gran condició que influeix negativament en la configuració de la discografia sardanista. Les cases de discos estan dominades per grans multinacionals poc (o gens) predisposades a incloure en els seus catàlegs un tipus de música de què podran vendre un número molt limitat d'exemplars. Ens trobem doncs, amb tota mena de peculiaritats donades per aquest i altres motius: Repetició per diferents editores i cobles de les mateixes sardanes considerades «comercials», molts discos no són sinó res més un recull d'altres editats amb anterioritat, o reedicions per una altra casa d'unes gravacions ja antigues, poca cura en la qualitat tècnica i presentació dels disc i tantes coses més com volgueu.

Així doncs, han d'ésser cases d'àmbit nacional i amb forta implantació a Catalunya les que es decideixin a afrontar el mercat sardanista. Però poques ho han fet amb continuïtat i sobretot amb una política definida i no determinada per circumstàncies conjunturals. En aquest sentit cal destacar els enregistraments fets per «La Principal» de La Bisbal amb la casa Discophon que s'iniciaren l'any 1961 i que han continuat fins aquest moment. També la casa Edigsa va iniciar una sèrie de gravacions a cura de la cobla Barcelona amb el títol genèric de «Disc d'or de la sardana» però no tingué continuïtat; darrerament ha estat la cobla «La Selvatana» l'encarregada de furnir de sardanes el catàleg d'Edigsa malgrat que amb pocs discs. També cal considerar els enregistraments fets pels Montgrins amb la casa Columbia i els més antics, però no per això menys interessants, de la cobla Maravella a Orpheo, Zafiro o Canigó, i els de la cobla «Laietana» a Vergara tot i el seu baix nivell.

La col·laboració Discophon – «La Principal» de la Bisbal ha estat, però la que ha nodrit amb millors títols la discografia sardanista. En l'actualitat les dificultats econòmiques per què passen moltes d'aquestes cases discogràfiques (algunes ja definitivament desaparegudes) que mantenien una certa regularitat

PASTISSERIA-BOMBONERIA

Es complau en oferir les seves
mes escollides el.laboracions

TARTES GELADES

REPOSTERIA FINA

CANAPES

PASTES SALADES I DE TE

i la seva especialitat

ESCULLS

PROVEU-LOS!

Maranges, 16 - Telèfon 77 00 89

L'ESCALA

Cobla LA SELVATANA, anys 1.928-29-30, amb Pere Mercader en el seu lloc de segon tenora.

TABACS

FRANCA PELLICER

c/. del Port, 53
Telèfon 77 16 23

L'ESCALA

SPORTS

VILABRU

C/. DEL PORT, s/n (Galeries) • Tel. 77 04 40
L'ESCALA (Costa Brava)

d'incorporació de noves sardanes, com són Edigsa, Columbia i Discophon fan temer per la interrupció de l'aparició de més disc de caire comercial així com pel destí del seu fons discogràfic.

L'alternativa a aquesta situació ha vingut donada per les iniciatives particulars d'entitats sardanistes, cobles, autors, etc. que comptant amb el seu propi esforç i reis econòmic han tirat endavant tot tipus d'enregistraments. Degut a aquestes singulars característiques, no sempre la qualitat tècnica de les gravacions, la selecció de títols i de cobles executants, tenen unes característiques que reflexin la realitat i els gustos sardanistes del moment o que siguin una eina útil per estudiar la història de la sardana.

Moltes d'aquestes iniciatives s'han concretat en un sol disc amb motiu d'una efemèride important o d'una iniciativa esporàdica. Algunes però, destaquen per la seriositat i continuïtat del seu treball. En aquest sentit destaquem els volums de «Clàssics de la sardana» de l'Obra del Ballet Popular, col·lecció ja interrompuda, els promoguts per la Federació Sardanista del Rosselló o els de l'Agrupació Sardanista de Cardedeu així com els de «La Sardana de l'Any» amb totes les limitacions de les gravacions efectuades en directe i els de la cobla Jovenívola de Sabadell.

Aquestes consideracions generals sobre la problemàtica de la discografia sardanista necessitarien un més ampli tractament però poden servir per introduir-nos a la recerca d'arguments que puguin aclarir-nos els motius de l'escassa discografia de Pere Mercader.

a) «Els dos promesos», sardana obligada de tible i tenor de què trobem les següents versions:

- 1.- Per «La Principal» de la Bisbal amb els solistes Ricard Viladesau i el tible Àngel Pont i la direcció de Conrad Saló. El trobem amb les referències Discophon M 27241 (45 4.p.m.), Discophon STER-14 (Volumen I de «Sardanes obligades»), i en el volumen 10 de «Sardanes per a ballar (gravacions completes) (STER-64).
- 2.- La cobla «Jovenívola» de Sabadell l'enregistrà en el seu primer disc l'any 1977 amb el tenora Enric Ortí i el tible Francesc Benitez i direcció de Josep Auferil. Aquest disc (ARTYPHON LP-PR 212) promogut per la cobla sabadellenca quan feia poc temps que havia iniciat la seva singladura, està actualment exhaurit.
- 3.- La cobla «Barcelona» el va gravar per la casa BELTER.
 - b) De «La gota d'aigua» sardana signada sota el pseudònim de Joan Calders en trobem les següents versions:
 - 1.- «La Principal» de la Bisbal –tenora Josep Roura, direcció Conrad Saló– en una gravació de l'any 1977 amb la referència DISCOPHON STER-108.
 - 2.- La cobla rossellonesa Combo-Gili la gravà sota la referència DS-138 de la casa «Recod DIM», llicència President.
 - c) «Vilanova» és una sardana dedicada per Pere Mercader a la ciutat de Vilanova i la Geltrú i que la cobla «La Selvanata» (tenora Josep Mir i setè centenari de la fundació de Vilanova (any 1974); EDIGSA GD 279 SE.
 - d) També la cobla «Combo-Gili ha gravat dues sardanes més Pere Mercader, «Floreig d'estiu» i «Canço del Barri». (MUSIDISC 30 CV 1174).

Caravel·la

ESTETICA

Depilació a la cera

Massatge facial

Maquillatge

Tractament cutis

Neteja cutis

LA FLOR

NOVETATS

“Bolsos”

Articles regal

Perfumeria

Articles pell

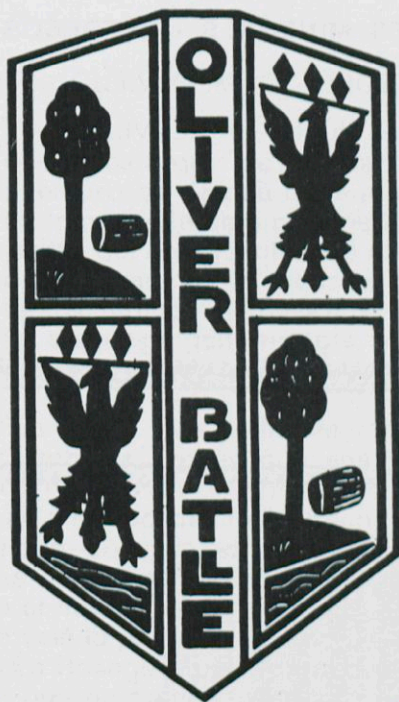
Bijuteria

Xamfrà c/. del Mar i Del Port

L'ESCALA

PASTISSERIA * BOMBONERIA

FUNDADA EN
1854

MARANGES, 6 · TEL. 770180

L'ESCALA
(COSTA BRAVA)

ESPECIALITAT ESCALONS

DIPOSIT DE BEGUDES

Pere Gironés i Clúa

VINS - AIGÜES MINERALS - REFRESCS EN GENERAL

SAN MIGUEL - CAMPO VIEJO - FREIXENET

LILBYS - VICHY - MALAVELLA - ETC. ETC.

c/. Canyet, 8
Telèfon 77 03 70

L'ESCALA

BAR
PENYA

Carrer La Torre, 29

L'ESCALA

AQUELL HOME QUE NO SABIA BALLAR SARDANES

Hi ha gent que, encara que els agrada la sardana, mai no n'han ballat cap. Uns per temorosos de què la gent se'n rigui; altres per falta d'ocasions per aprendren; uns tercers per poc interès o bé altres causes, i no és estrany de sentir qui com justificació diu:

– Mira, a mi ja m'agradaria de saber-les ballar, perquè m'agraden molt, però no tinc temps; també m'agrada molt la música quan la sento».

Una bona part d'aquesta gent, no tots, només hi pensen quan per qualsevol circumstància es troben amb una ballada o per compromís van a algun Aplec.

Ja fa anys un home que estimava molt la sardana, i n'estem gaudint de valent amb les proves que ens va deixar, va fer aquest comentari:

– «Tantes que n'he tocades i n'he escrit, però mai no n'he ballada cap. No sabia pas com posar-m'hi».

Aquest home no era altre que en Pere Mercader i Andreu, a qui enguany es dedica el novè Aplec de la Sardana de l'Escala, la seva vila nadiua, lloc en què veié la primera llum, el dia 27 d'octubre de 1885.

El seu pare, En Rosend Mercader, conegut popularment com «En Rosend Cadiraire», que primerament va ser mestre de l'avi Xaxu, el va iniciar en el solfeig, lliçons que rebé més tard del mateix Xaxu.

Segons sembla procedent de Tossa, l'any 1904 el jove Mercader arribà a Cassà ingressant a la cobla «La Unió Cassanense». S'ha dit que ingressà a la cobla Orfeó Cassanenc, cosa impossible ja que per aquelles dates no existia. Es posà a estudiar tenora amb Fèlix Sans.

L'any 1913, hi ha una separació de la Unió Cassanense i juntament amb Ramon Serrat, Miquel Solà, Cebrià Gratacós, Vicenç Jordà, Josep Casadevall, Pere Arpa, Robert Vilallonga i altres, formen la Cobla-Orquestra «La Selvatana». No cal oblidar que abans havia fet el servei militar a Girona, destinat a la Banda Militar de la ciutat, que en aquell temps era dirigida pel que fou excel·lent compositor de sardanes N'Antoni Juncà i Soler. Aprofità l'avinantesa per aprendre el clarinet.

Ja llicenciat i freturós de perfeccionar la seva ensenyança musical, rep lliçons del també escalenc i primer tenora de La Principal de La Bisbal, el famós Albert Martí.

**HOTEL
RESTAURANT**

"Nieves

Mar"

**CUINA D'ESPECIALITATS REGIONALS
SITUAT AL PASSEIG MARITIM
PARKING i JARDI PRIVAT**

**TOTES LES HABITACIONS AMB
BANY, TERRASSA I CALEFACCIO
AIRE ACONDICIONAT AL MENJADOR**

Telèfons 77 03 00 - 77 03 04

TENIS - PISCINA - PING-PONG

L'ESCALA

Pere Mercader amb la tenora als dits.

PERRUQUERIA

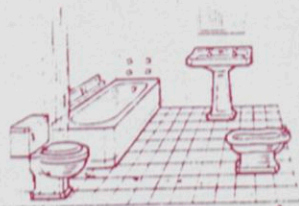
MARIA

c/. Mig, 7
Telèfon 77 00 67

L'ESCALA

ELECTRICITAT - FONTANERIA

Ramon Pratsevall

c/. Germans Masferrer, 37
Telèfon 77 05 25

L'ESCALA (Girona)

L'any 1908, escriu la seva primera sardana, «El Marrec», com a preludi de la seva extensa producció que al pas del temps arribarà a unes 300.

Al formar-se «La Selvatana», hi entra com a segon tenora, lloc que no deixarà fins a l'any 1950, o sia, al cap de 37 temporades. Acabava de complir 65 anys, però com que per poder cobrar la jubilació li faltaven dos anys per cotitzar, formà part durant aquest temps, de «La Principal de Llagostera».

Si de la seva producció tenim Escalenc, Els dos promesos, Florejada, Conxita encisera, Mar moguda, com a les més conegudes, no cal oblidar que n'hi ha d'altres com L'Arbreda Burés, Camí d'Olièrdola, Dos passarells, L'Escarbat d'or, La bosquerola, Calonge, El firal de Cassà, i tantes altres que també cal tenir en compte, especialment la titulada «La festa de L'Escala».

De totes maneres, moltes d'elles estan cobertes de pols esperant que algú es digni posar-les al repertori de les cobles. És una llàstima.

Al mateix temps que les sardanes d'en Mercader anaven sortint a la llum pública va esdevenir un fet que deixà sorprès a tothom. Un viatjant de vetes i fils, compositor de sardanes, amb el nom de Joan Calders, era l'admiració dels sardanistes per l'alegria i aire engrescador de les seves obres que feien saltar de valent als balladors. Ningú sabia qui era, ni era conegut personalment. La Gota d'aigua, La sardana d'en Calders, Mont-roig, Matinada fresca, Vallvidrera, foren algunes d'aquest autor.

Al cap d'un temps es descobria que aquest no era ningú més que en Pere Mercader i Andreu. Ningú s'ho volia creure.

Però, com és que es va fermentar la idea de fer sortir el nom de Joan Calders?. La causa va ser de què algú va dir a en Mercader que les seves sardanes eren massa tècniques de cara als balladors, i d'aquesta manera ell va demostrar que també podia fer-ne que, sense perdre qualitat, fossin agradables per tothom.

Amb el nom de «L'Estrafet», també va compondre una obra teatral i, segons m'han xuilat les orelles, també va ser adaptada a una obra de teatre la sardana «El bruixot de les Rocales», cosa que encara que no puc assegurar com a certa, agrairia si algú m'ho pogués confirmar.

Del seu matrimoni amb Na Dolors Terrades i Teixidor van néixer els fills Pere i Esperança. Del primer podeu trobar en aquest llibre un petit resum de la seva vida de músic i compositor de sardanes.

En Pere Mercader i Andreu, fill de L'Escala, morí a Cassà de la Selva el dia 15 de juliol de 1969.

El primer diumenge d'octubre del mateix any, amb motiu del primer Aplec de la sardana de Cassà, se li va retre un merescut homenatge de la seva població, que podriem dir adoptiva.

Avui, al cap de 15 anys, és la seva població nadiua que l'honora, conjuntament amb tots els assistents a l'Aplec escalenc.

Calonge, març de 1984
Josep Gendrau i Xifró

ERCOS

S. A. D'ASSEGURANCES I REASSEGURANCES

Agent a L'Escala i Comarca:

Montserrat Ballesta de Guanter

ASSEGURANCES DE TOTA MENA

G FINQUES GUANTER

GARANTIA D'EFICACIA I SERIETAT

Avinguda Ave Maria, 7

Tel. (972) 77 02 72

L'ESCALA

El Grup Sardanista Horta, amb el Mestre Pere Mercader el dia 14 de febrer de 1984, amb motiu de l'estrena de la sardana «Escalença».

Mobles Bigarós

BAMBU - TERRASSA - JARDI

Avgda. Ave Maria, 27 - Camí Ample, 4
Tels. 77 19 48 i 77 04 39

L'ESCALA
(Girona)

Boutique

ROBA PER A MAINADA DE NAIXO FINS A 14 ANYS

Alfoli, 9 - Telèfon 77 06 98

L'ESCALA

LA ESCALA. SOTA VISTA ALEGRE.

ELECTRODOMESTICS

Empordà

TELEVISIO EN COLOR SISTEMA PAL-SECAM

CONCESSIONARI DE LES MARQUES

PHILIPS - TELEFUNKEN - GRUNDIG

**DEMANEU EN EL NOSTRE ESTABLIMENT UNA
DEMOSTRACIO DEL TELEVISOR EN COLOR**

VIDEO - CASSETTE RECORDER

SONY - PANASONIC

FERRETERIA I PINTURES

Carrer La Torre, 53

Telèfon 77 04 88

L'ESCALA

PERE MERCADER I TERRADES

UN MÚSIC QUASI DESCONEGUT

Per una gran majoria de gent, vinculats d'una forma o altra a la sardana, tal vegada aquest nom no els diu gran cosa o potser ni tan sols l'havien sentit mai.

No és ni més ni menys que el fill d'en Pere Mercader i Andreu.

El seu naixement tingué lloc a la Vila de Cassà de la Selva el dia 30 d'agost de 1916. Cursà estudis primaris al Col·legi de La Salle i amb el professor Gener Prats.

Les primeres notes musicals li són ensenyades pel seu pare i després per Mossén Gabriel Garcia.

El seu progenitor tenia la fal·lera de què estudiés violí. Per tal causa rebia lliçons del mestre Enric Abella.

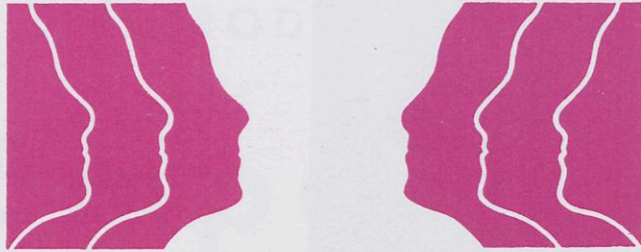
Però la seva inquietut era d'estudiar piano, cosa que el portà a seguir les assignatures de l'Escola Marshall, demostrant que aquesta era la seva vertadera vocació, ja que les notes dels exàmens sempre foren brillants.

Vingué la desfeta del 1936-39 i l'arrossegà com a tants d'altres. Per ell el servei militar va durar 6 anys, que passà a Tetuan, destinat a l'Hospital Militar de dita Plaça.

Foren 6 anys en què es va trobar completament desferrat de la seva afeció per la música, i ja podeu imaginar el que va poder significar per la impaciència propia de la seva edat.

A més, no va resultar molt planera la seva sort degut a les circumstàncies d'aquell temps, a causa de les quals, no va poder obtenir el diploma amb el títol de professor de piano, fins l'any 1948.

boutique

NELENE

Maranges, 15 - Telèfon 77 00 73
Monturiol, 2 - Telèfon 50 16 70

**L'ESCALA
FIGUERES**

Administración de Fincas

**Alquileres de Villas
y Apartamentos**

DELEGADO

FINANCIERA NACIONAL DE SEGUROS

Fincas «XAXU»

JUAN VICENS MORNAU

Despacho Agencia "Xaxu"
Plaza Iglesia - Tel. 77 02 10

LA ESCALA
Costa Brava

Els moments són difícils i treballa en uns magatzems barcelonins. Més tard dona lliçons de piano a amics i al Col·legi La Salle de Sant Feliu de Guíxols. Els exàmens els portava al Conservatori del Liceu.

Forma part del conjunt de música clàssica «Esplai», conjuntament amb Pere Camps, Josep Mir, Enric Albertí, Delfí Sunyer, Francesc Ruiz i Modest Puig, actuant per afecció algunes vegades.

Del 1956 al 1958, porta l'ensenyament donant lliçons al Seminari Salessià de Pont Major (Maria Auxiliadora).

L'any 1958, té exàmens oposicions, per entrar de Director al Conservatori de Sant Feliu de Guíxols, al Liceu, i per ell és tan important aprovar-les que demana a la seva esposa, Na Consol Bosch, que resi per ell.

No cal dir que va sortir-se'n sobradament. Ocupà el lloc guanyat fins a la seva mort, que esdevingué a la seva vila nadiua el dia 24 de desembre de 1972.

Cal fer esment de que, entre altres, amb text d'Armengol Jordà, posà música a l'obra de teatre infantil «La Princesita Dorada».

Com a compositor de sardanes en va deixar escrites prop de cinquanta, entre elles les que porten el títol de: «Ingenua», «Briosa», «Volves blanques», «Entre pins», «Camí desert», «Escumosa», «Esclat de roses», etc.

Molts es preguntaran el perquè no es toquen, i una de les causes és que els músics les trobaven difícils, per la seva acurada tècnica.

Però tal vegada algun dia podrem gaudir escoltant alguna d'elles, si algun músic, junt amb les del seu pare, es decideix a treure la pols que les cobreix.

Una de les seves il·lusions, segons em manifestà la seva vídua, era reduir la feina i dedicar-se més a la sardana. Malauradament no va ser possible.

Serveixi aquest petit treball, com a senzill homenatge a aquest home que ens ha deixat una obra que, pesi a què fins ara no ha estat prou reconeguda, es mereix de què en quedi constància.

Calonge, març de 1984
Josep Gendrau i Xifró

Pere Mercader
i Terrades
i esposa,
en el casament
de la seva neboda.

RAMIRO PALAU

INSTA AGUA Y ELECTRICIDAD

Perchel 41-43, Tel: 77 03 60

La Escala (Gerona)

SERVICIO TECNICO OFICIAL

G - 849

INSTAL.LACIONS I REPARACIONS

D'ELECTRICITAT I FONTANERIA

GAS i CALEFACCIO

SERVEI TECNIC OFICIAL

BOMBAS ESPA

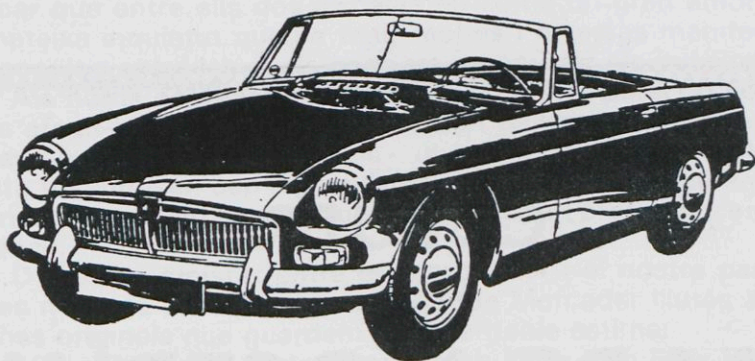
MUNTATGE I VENDA D'ALARMES ANTIROBATORI

EN INDUSTRIES I XALETs.

**PER APROVAR ES INDISPENSABLE
SABER CONDUIR**

MAXIMA EFICACIA EN

AUTO ESCOLA MARINA

ESTEM AL VOSTRE SERVEI:

MARTI MORENO, EMILI SERRA, MIQUEL BAIX

Avda. Ave Maria s/n
Telèfon 77 06 78

L'ESCALA

QUEVIURES

ROS

Maranges, 3
Telèfon 77 01 79

L'ESCALA

CREUERS

MARE NOSTRUM

**EXCURSIONS MARITIMES
COSTA BRAVA**

LES NENES D'EN FÈLIX, sardana

Aquelles nenes d'ahir –dones, avui– hem estat gentilment convidades a participar en el present programa per tal de contribuir a l'homenatge que la vila de L'Escala vol tributar justament al mestre Pere Mercader.

Des de la nostra perspectiva, no ho sabríem fer si no fos mitjançant l'evocació d'un amic entranyable d'en Pere Mercader, el nostre pare, el qual no solament ens educà ensenyant-nos a valorar la música sinó que també va rebre l'atenció del mestre Mercader el qual li va dedicar, a ell i especialment a nosaltres, les seves filles, la sardana «LES NENES D'EN FÈLIX».

Hem pensat moltes vegades quins podrien ésser els motius d'una amistat tan profunda i arrelada com la que els unia i hem coincidit a destacar que entre ells dos hi havia en comú un gran amor a L'Escala, una mateixa inquietut que va tenir moltes i diverses manifestacions de caire popular, entre les quals podríem assenyalar els putxinel·lis.

Als noms del mestre Mercader i el nostre pare, en Fèlix Ballesta, caldria afegir-n'hi un tercer: el d'en Joan Ballesta «Calafat». Hem de fer constar –a mode de petit incís– que la coincidència dels cognoms Ballesta no suposen cap lligam familiar. Els tres, cadascú amb la pròpia personalitat, estaven marcats per una mateixa i profunda caracterització escalenca.

D'aquesta amistat entre el compositor i el nostre pare en tenim algunes mostres com ho prova el fet que Mercader lliurés al pare unes sardanes originals que guardem amb veritable estima:

L'Escala, per a cobla i piano, amb lletra d'en Fèlix Ballesta i d'en Genís Puig;

Escalença, per a piano;

La sardana d'en Caldés, igualment per a piano;

I el quart d'aquest originals, **Les nenes d'en Fèlix**, tema d'interès d'aquesta ressenya i de la qual ja en parlarem més detingudament.

Al marge d'aquestes sardanes inèdites, en conservem algunes altres, no originals i ja publicades, que el propi Mercader havia confiat al pare. Heus aquí a les que ens referim:

La festa de L'Escala, per a piano, amb lletra de Mn. Gay;

L'Avi Rossendo, per a piano;

Cantem per al poble, per a piano, amb lletra de Mn. Gay;

El bruixot de les rocalles, per a piano, amb lletra de Joan Ballesta "Calafat".

CASA FEIXAS

INSTAL·LACIONS SANITARIES

ELECTRIQUES I CALEFACCIO

FERRETERIA

ARTICLES REGAL

ELECTRODOMESTICS

Plaça Víctor Català, 17

Telèfon 77 01 99

L'ESCALA

A més de les citades sardanes, un altre fet que demostra la influència i amistat d'en Mercader envers el pare és haver-lo convençut per comprar un piano, encara que fos de segona mà, en èpoques d'altres necessitats més urgents, a fi que les seves nenes aprenguessin música i a tocar les sardanes que ell composava.

Evidentment, la sardana que conservem amb més estima i apreciació és la que el mestre Mercader va obsequiar al pare, sota el títol ja indicat de «**Les nenes d'en Fèlix**», atenció que tingué lloc amb motiu del naixement de la Caterina, la més petita de les vuit.

Aquesta sardana va ésser estrenada l'any 1949 a Sant Martí d'Empúries. Algunes de les germanes recordem, com si fos ara, que vàrem acompanyar el pare, a peu, de L'Escala a Empúries. I encara ens sembla i ens l'imaginem recolzat a la barana de la plaça de l'església de Sant Martí D'Empúries escoltant, emocionat, la interpretació de la sardana que en Mercader havia escrit i compost, inspirant-se en les seves filles.

Gràcies a les bones gestions d'en Carles Pous i d'en Lluís Vilabrú, de l'Agrupació Sardanista «Avi Xaxu», assabentats de l'existència de la sardana referida, es va tocar, per segona vegada, l'any 1977, a la festa de Sant Martí d'Empúries.

També va ésser interpretada per la Cobla Tàrrega, a l'Aplec del Tallat, a Rocallaura (comarca de l'Urgell) l'any 1978.

I de llavors fins ara ha vingut figurant en els programes de diversos Aplecs i formant part del repertori de les Cobles. Enguany, a l'Aplec de

Les nenes d'en Fèlix

TIPLE 2. on

Mercader Puig

The image shows a handwritten musical score for the sardana 'Les nenes d'en Fèlix'. The score is written on six staves of music paper. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The music is written in a rhythmic style characteristic of sardanes, with many eighth and sixteenth notes. There are various musical notations throughout, including slurs, accents, and dynamic markings such as 'mf' and 'p'. The score concludes with a double bar line and the number '35+31' written below it.

SNACK - BAR

COPES DE GELAT

ENTREPANS

PLATS COMBINATS

TAPES VARIADES

POLLASTRES A L'AST

TREVI

Xamfrà: Sant Pere - Avi Xaxu

L'ESCALA

L'Escala, la tornarem a sentir i nosaltres, personalment, tindrem el goig de reviure aquella diada inolvidable de Sant Martí d'Empúries quan fou interpretada per primera vegada, i escoltada per en Fèlix i les seves nenes.

El que sabem d'en Joan Ballesta «Calafat» és poc i dispers, però recuperable, fullejant la correspondència que enviava al pare des de l'exili. En Calafat havia fet costat al pare en totes les activitats encaminades a l'entreteniment de la mainada, concretament havia escrit moltes comèdies per a putxinel·lis, fins que circumstàncies adverses l'allunyaren del seu estimat poble.

En una de les seves cartes adreçades a n'en Fèlix, en Calafat fa referència a la nostra sardana, tot afirmant:

«vull fer-te una comèdia per les teves nenes i en Mercader hi posarà la música; si no puc enviar-te-la, la guardaré perquè un altre dia la poguem llegir tots tres, ja arribats a vells –si és que hi arribem– mentre anirem a matar el temps al banc d'en «si nos fos».

Tal vegada ens hem desviat una mica de la figura d'en Pere Mercader. En tot cas, i en relació a la sardana «Les nenes d'en Fèlix», ens veiem obligades a parlar-ne dins un context d'amistats i relacions personals que són els condicionants que expliquen i donen raó del perquè d'aquesta sardana de Pere Mercader, a qui voldríem expressar, a través del record, la nostra admiració i la nostra gratitud.

Les vuit germanes

Les nenes d'en Fèlix amb els seus pares.

ANXOVES DE L'ESCALA

Magdalena Sureda

Tel. 77 0146

VENDA EN EL CARRER DE LA TORRE, 18

CASA FIDEL GELI

**CONCESSIONARI DE LES MARQUES
MUNDIALMENT CONEGUDES**

TELEFUNKEN - SANYO - PHILIPS

A MES DISPOSA DE VIDEO - CASSETTES

VHS BETA i 2000

i ELECTRODOMESTICS

Ultimes novetats en Discos i Musicassettes

**Carrer del Port, 39
Telèfon 77 00 98**

L'ESCALA

CAFETERIA

* *
LA ESCALA (COSTA BRAVA)

Av. Ave María
Tel. 7705 24

DISCO PUB

* *
LA ESCALA (COSTA BRAVA)

c/. Mediodia
Tel. 770738

L'ESCALA

*Es la vila de L'Escala
vila hermosa i escaient:
té moltes gràcils platgetes
per fé amable l'estiueig.*

*Es la vila de L'Escala
la perla de l'Empordà
la seva gran Costa Brava
és molt digna d'admirar.*

*Com la vila de L'Escala
no n'hi ha cap més enlloc,
pels estiuejants dinàmics
i pels que cerquen repòs.*

*En la vila de L'Escala
no hi manquen pas els hotels:
una taula ben parada,
menjà a dojo i suculent.*

*En els hotels de L'Escala
el peix fresc i el bon marisc
i uns suquets incomparables:
n'hi ha per llepar-se els dits.*

*En la vila de L'Escala
mai ningú es pot aborrrir
gent alegre i bona cara
això si que no és mentir.*

*Car la vila de L'Escala
té notables diversions,
i les canoes d'En Fèlix
per fer belles excursions.*

*A la vora de L'Escala
les ruïnes immortals
d'Empúries, la ciutat noble
feta per grecs i romans.*

*El que visita L'Escala
no té preocupacions
la casa Fèlix Ballesta
per tot troba solució*

*La vida que es fa a L'Escala
per conèixer cal tastar
el que hi va una vegada
sempre més i vol tornar.*

(Sardana, música de Pere Mercader i Andreu i lletra de
Fèlix Ballesta i Girona i Genís Puig i Solés

CONSTRUCCIONS

Ginés

VENDA DIRECTA
DE CASES I TERRENYS

Els desitja una bona diada de l'Aplec

c/. Tramuntana

Telèfon 77 05 43

L'ESCALA

DE LES RELACIONS ENTRE EN PERE MERCADER I EN FELIX BALLESTA

La sardana «**Les nenes d'en Fèlix**» ens obre el camí per a parlar d'un determinat aspecte de la vida d'en Pere Mercader: la relació que el vinculava a n'en Fèlix Ballesta.

De cap manera, pretenem definir la personalitat d'en Pere Mercader a través de l'amistat amb una altra persona, per sincera i arrelada que hagués estat. No ho podem fer-ho, entre d'altres coses, perquè hauríem d'ésser coneixedors de la totalitat o la major part dels fets principals que configuren la persona del compositor que ens ocupa. I tot i així, no deixaria d'ésser un risc perillós voler aventurar judicis taxatius sobre la seva personalitat o emmarcar-lo dins una tipologia determinada.

Per això, farem únicament referència a detalls simples i concrets, meres anècdotes, que ens han arribat dels vincles d'unió existents entre el mestre Pere Mercader i en Fèlix Ballesta. I ho afrontarem, repassant tres aspectes molt íntimament relacionats: l'origen i el grau d'amistat entre ells, els contactes periòdics que mantenien vigents les seves relacions i el motiu principal que va moure el compositor a dedicar-li, a ell i a les seves filles, la sardana «**Les nenes d'en Fèlix**».

Escalencs tots dos, fa no fa de la mateixa edat, sembla ésser que eren dues persones d'allò que es diu amics de tota la vida. I per tal cosa, s'entén una amistat ferma, que venia de lluny. De petits —em diu l'àvia— ja havien lligat sempre i en cap moment deixaren d'ésser amics-amics. Es tenien una gran confiança i se'ls veia, tot sovint, junts, a soles, mantenint llargues i íntimes xerrades, especialment els últims anys de vida. A tots dos, els agradava molt de rememorar èpoques passades, quelcom —sembla— que els apassionava.

Aquesta amistat que, com hem indicat, els venia de petits, es veié reforçada de grans, veient-se de quan en quan a Cassà, on en Fèlix Ballesta hi anava aprendre l'ofici de sabater. Concretament fou a Cassà on veié en Pere Mercader per última vegada, el qual era corresponsal de «La Vanguardia» en aquell poble. Parlem de l'any 1965.

Els contactes que tenien —com és de bon suposar— eren majoritàriament. Ja per ella mateixa, la família d'en Fèlix era aficionada a la música, inquietud que es va veure considerablement augmentada, donades les constants visites d'en Pere Mercader a can Fèlix. Els detalls i obsequis que portava en Pere Mercader quan visitava el seu amic guardaven sempre estreta relació amb la música, l'interès envers la qual, en aquella casa, anava, per tant, creixent i tingué com a culminació la compra d'un piano de segona mà. En Pere, que sempre els portava una partitura o altra, des d'aquell moment, sabent que tenien piano, s'hi presentava encara més carrega de papers i notes musicals.

Passant a relacionar altres persones d'incidència amb ells dos, direm que en Genís Puig, un bon amic d'ells, que exercia de mestre a Verges i venia a passar l'estiu a L'Escala, escrigué juntament amb en Fèlix Ballesta, tot començant mig en broma, la sardana «**L'Escala**», a la qual posà música, per a cobla i piano, el mestre Mercader.

BATERIES
de CUINA

CASA GUINART

CERAMICA
PLASTICS
LLISTES de
NOCES
OBJECTES
REGAL

STA. MAXIMA 9
TELEFON
770255
L'ESCALA

L'amistat Calafat-Fèlix Ballesta-Pere Mercader és una altra de les constants dins el conjunt de les relacions humanes del compositor escalenc, fet que podem constatar tot comprovant la quantiosa correspondència que en Calafat adreçava a n'en Fèlix, a qui demanava, constantment, que donés encàrrecs i missatges a n'en Pere Mercader, de qui sol·licitava que l'escrigués.

Entrant ja en detalls més concrets, l'anècdota pròpiament dita, podem significar que quan fou inaugurada la sala «La Pista», coneguda també per «La Bolera» –on actualment s'hi troba l'hotel Bonaire-Juvinés–, amb l'estrena del drama «L'Estrafet», escrita per en Joan Ballesta «Calafat» i amb música d'en Pere Mercader aquest, acompanyat de la seva esposa, acceptà la invitació del seu amic, en Fèlix Ballesta, presenciant l'obra des d'un «palco» que se l'hi havia reservat.

Seguint amb anècdotes, heus aquí un detall, insignificant si voleu, però suficientment vàlid com per a relacionar immediatament el mestre Mercader i la Música: amb motiu del casament de la filla d'en Mercader, en rebre com a obsequi d'en Fèlix un vaixell en miniatura, en aquell mateix instant, no se li va acudir altra cosa que dir: «que bé que anirà per a posar-lo al cim del piano!».

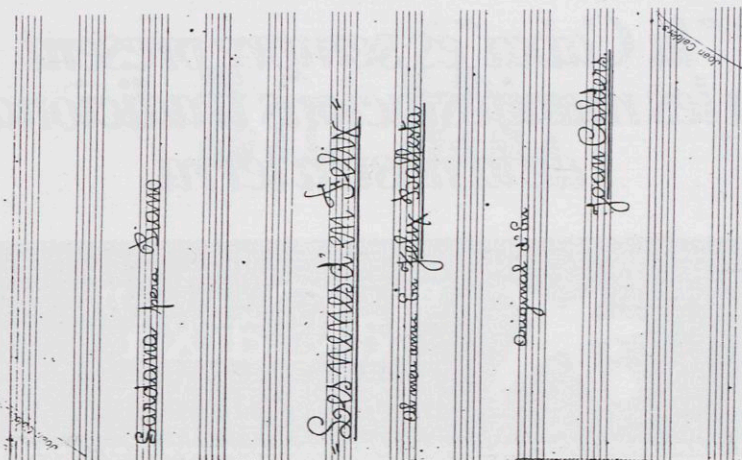
I, ja per acabar, prenem la tercera qüestió que ens plantejàvem: el motiu d'haver-li dedicat la sardana **«Les nenes d'en Fèlix»**.

Com anticipàvem, cadascun dels aspectes de les relacions entre l'un i l'altre estan molt íntimament lligats i no escapen d'aquella amistat sincera i profunda que els unia.

El mestre Pere Mercader li deia sovint que li dedicaria una sardana. Eren grans amics, i fruit d'aquesta excel·lent relació, quan tingué lloc el naixement de la seva filla més petita, l'obsequià amb la sardana coneguda per **«Les nenes d'en Fèlix»**, que ens ha servit com a punt de referència per a apuntar un aspecte de la vida del mestre Mercader: la seva relació amb un amic seu.

Aquell mateix any, el 1949, la sardana era interpretada per primera vegada a Sant Martí d'Empúries, i el propi Fèlix Ballesta, acompanyat de les seves filles, tingué ocasió d'escoltar-la.

Fèlix Guanter

*"la Caixa" és sempre present
en les manifestacions tradicionals
de la nostra terra.*

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS

PENSIO-RESTAURANT

Can Roura

Telèfon 77 03 05

SANT MARTI D'EMPURIES

L'ESCALA - Costa Brava

HOTEL

Río Mar

Sant Martí d'Empúries

Telèfon 77 03 62

L'ESCALA

IX

Aplec de la Sardana L'Escala

ORGANITZAT PER L'AGRUPACIO SARDANISTA «AVI XAXU»
I PATROCINAT PEL MAGNIFIC AJUNTAMENT, L'EXCMA.
DIPUTACIO DE GIRONA I GENERALITAT DE CATALUNYA

Dia 1 de Maig del 1984

DEDICAT AL MESTRE PERE MERCADER I ANDREU

Cobles: Principal de Banyoles Costa Brava - Baix Empordà - Selvatana

MATI, A LES 10 - PASSEIG LLUIS ALBERT

1 PB.	La Verge vella	R. Serrat
2 CB.	A Sant Feliu	M. Havard
3 BE.	Cara al mar	S. Dabau
4 S.	La Bisbal 1.906	J. Pons
5 PB.	Els dos promesos	P. Mercader
6 CB.	Dos germans	P. Fontàs
7 BE.	Som-hi!	J. Auferil
8 S.	Mar moguda	P. Mercader
9 PB.	Aplec vora la mar	Ll. Albert
10 CB.	Cantant l'amor	J. V. XAXU
11 BE.	Platja d'Aro	J. M. ^a Tarridas
12 S.	Poble de Celrà	F. M. i Ros
13 PB.	Maria Mercè	J. M. ^a Boix
14 CB.	Conxita encisera	P. Mercader
15 BE.	Les nenes d'en Fèlix	P. Mercader
16 S.	Pincellades oletines	R. Viladesau

TARDA A LES 4'30 - PASSEIG LLUIS ALBERT

1 PB.	L'estany blau	J. Pons
2 CB.	Amors de mainada	Ll. Albert
3 BE.	Palafrugell i Tamariu	C. Saló
4 S.	Gelosa	M. Saderra i P.
5 PB.	Geltruença	R. Viladesau
6 CB.	Dos marlots (dos tibles)	E. Joanals
7 BE.	A l'amic Moreno (fiscorn)	A. Albors
8 S.	Ara en toca a mi (tenora)	R. Vilà
9 PB.	Vila marinera (Estrena)	J. Pascual
10 CB.	El rossinyol d'en Pradell	M. Tudela
11 BE.	Joan, Joaquim i Josep	J. Soms
12 S.	L'encís de l'Escala (Estrena)	P. Fontàs
13 Conj.	La Festa de l'Escala	P. Mercader
14 Conj.	Gota d'aigua	P. Mercader
15 PB.	En Xavier petit	J. Saderra
16 CB.	Les papallones	P. Mercader
17 BE.	L'Aplec de l'Escala	E. Vilà
18 S.	Floretjada	P. Mercader

NIT A LES 10 - A LA PLATJA

Cobla PRINCIPAL DE BANYOLES

1	Empar	J. Vilà
2	De festa en festa	R. Viladesau
3	Les noies de la costa	J. V. XAXU
4	El retorn	F. Mauné
5	Platges de l'Escala	F. Mas i Ros
6	Refilets de l'avi	A. Riembau

NIT A LES 11

SALA DE FESTES *La Palmera*

GRAN BALL DE NIT PER

l'Orquestra COSTA BRAVA

AMB L'ELECCIO DE LA

Pubilla de la Sardana 1984

VIAJES
ESCALATOUR, S.L.

ORGANITZACIO DE VIATGES
RESERVES DE BITLLETS
CANVI DE MONEDA ESTRANGERA
LLOGUER DE XALETES I APARTAMENTS

AGENCIA D'ASSEGURANCES BANC VITALICI

c/. Camí Ample, 2

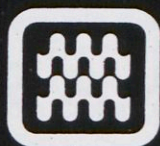
Passeig de Catalunya

Tel. 77 02 18

Tel. 75 93 79

L'ESCALA

TORROELLA DE MONTGRI

**CAIXA D'ESTALVIS
PROVINCIAL
DE GIRONA**

Plaça Víctor Català, 9

L'ESCALA

C/. Tramuntana, 40 porta n.º 3

L'ESCALA

GIMNASTICA

DANSA

AEROBIL

CLASSES TOT L'ANY

Informació: Pl. Victor Català, 10 - 2.º

Tel. 77 03 22

Una oblidada sarsuela escalenca:

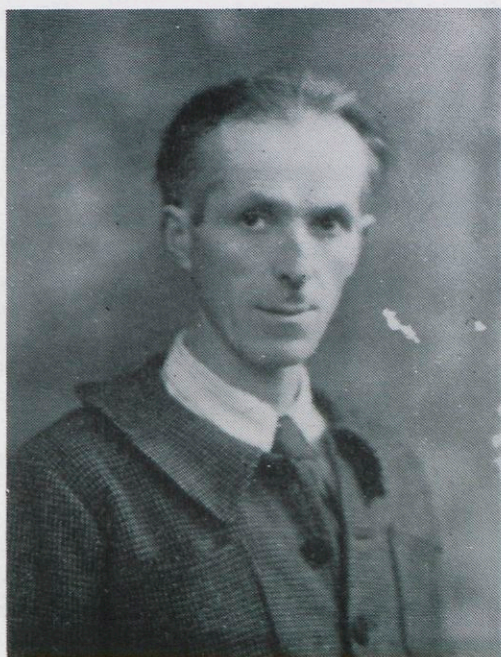
«L'ESTRAFET»

**Obra lírica en dos actes,
lletra de Joan Ballesta i música de Pere Mercader.**

A darreries del segle passat, en ales de la Renaixença, va néixer el nacionalisme musical català. Un dels objectius que es proposava era la creació d'un repertori de teatre líric en la nostra llengua. El camí fressat per Felip Pedrell amb la seva òpera «Els Pirineus», inspirada en un argument del cronista Víctor Balaguer, va ser seguit per altres compositors de la nostra terra amb obres més o menys ambicioses que anaven des de l'òpera a la sarsuela a les simples il·lustracions musicals del joc escènic. Tal és el cas d'Enric Morera, amb obres com «Don Juan de Serrallonga», «Empòrium», «Tassarba», «L'Alegria que passa», i «La Santa Espina»; del seu deixeble Cassià Casademont, amb «La Mare», «La

Pere Mercader, autor de la música

Joan Ballesta, autor de la lletra

ALIMENTACIO

VINS i LICORS

Barceló - Gifre

Avda. Ave Maria

Telèfon 77 04 59

L'ESCALA

Costa Brava

Sports Líder

ESPECIALITAT

COPES i TROFEUS

Telèfon 77 17 53

dona d'aigua» i «La Festa Major de Vilaflorida»; etc. etc. La llista d'autors i títols seria molt llarga, fins arribar, l'any 1926, a l'estrena de la més coneguda actualment de les obres del teatre líric català: «Cançó d'amor i de guerra», de Rafael Martínez Valls. Àdhuc el nostre «Xaxu» tinc entès que va il·lustrar musicalment una obreta per a infants, de Josep Me Folch i Torres, titulada «Ton i Guideta».

Aquí a L'Escala, en aquells anys d'eufòria, on tot sovint es representaven obres escèniques, no ens ha d'estranyar doncs que el teatre líric temptés també el principal animador de l'Ateneu Art i Cultura, en Joan Ballesta (a) «Calafat». De la seva col·laboració amb el compositor escalenc avui homenatjat, en Pere Mercader, en van néixer dues obres: «El bruixot de Les Rocales» i «L'Estrafet». La primera, escrita l'any 1922, és d'ambient muntanyenc. Els actuals descendents de Pere Mercader ens han fet mans la partitura, però aquí a L'Escala ningú ha sabut donar-me referències de l'obra en el seu aspecte teatral.

De «L'Estrafet», en coneixia fragments musicals. Ara, gràcies a l'amabilitat d'en Quimet Ballesta, renebot de l'autor, he pogut llegir el text manuscrit original. Porta la data del desembre de l'any 1924 i el seu argument en resum és el següent:

En una vila marinera hi va a parar un pobre noi esguerrat, L'Estrafet, què és maltractat i escarnit per tot el poble. Un cor de dones i pescadors se'n mofa tot cantant-li:

*L'Estrafet és guenyo
també és geperut,
és escuma bruta
que'l mar no ha volgut.
Té una pota coixa
i el cervell malvès,
com carn del diable
ningú sap d'on és.*

L'Estrafet, en sentir-los, es plany de la seva disort:

*Orfe sense amparo
es burlen de mí,
són com bèsties feres
d'ànima roí.*

I reaccionant, els increpa durament, maleint-los:

*Deixeu-me canalles:
així us colgui un llamp
i vostres barquetes
morin pel rocam!*

vacances l'escala

**Agència immobiliària
lloguers i vendes de:**

**APARTAMENTS
CASES
XALETS
BUNGALOWS**

***ASSEGUANCES*
LA CATALANA**

Jaume Batlle
Agent d'assegurances

Núria Albert A.P.I.

**Avda. Riells, 14 - Poble Sec, 5
Tel. 972 - 77 09 74**

**L'ESCALA
(Girona)**

Maria Ayats

Fèlix Ballesta

Josep Carreras

Rosa Ballesta

Bar Manolo

GRAN VARIEDAD DE

TAPAS

BOCADILLOS

MARISCOS

Y LA ESPECIALIDAD DE

GAMBAS A LA MANOLO

c/. L'avi Xaxu

L'ESCALA

Només hi ha una persona que s'apiada d'ell i li dona quelcom per menjar: la Cristineta, filla d'en Titoina, el vell patró amo de barca i ormeig. Aquest, sentint cantar el seus tripulants i les dones que «remenden» les xarxes, surt de casa seva i entra en escena tot cantant:

*Prou cantúries: au! depressa.
Vinga els remes i cap a mar.
El garbí bufa amb llarguesa
i no cal pas que fem tard.
Les xarxes a bord esperen
per pescar el peix gustós.
Deixeu la mandra i, arria!
A la barca pescadors.(1)*

A lo qual el cor respon:

*Mar enllà se'n va la barca,
mar enllà se'n va, se'n va,
tan contenta i tan alegre
sens saber si tornarà.
Adéu-siau la gent de terra!
Adéu-siau nostres amors,
que s'allunya la barqueta
on hi van els pescadors.*

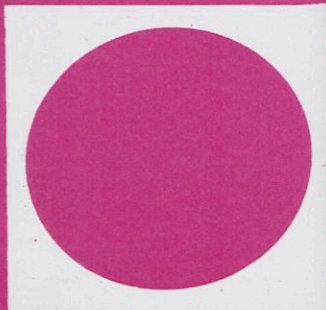
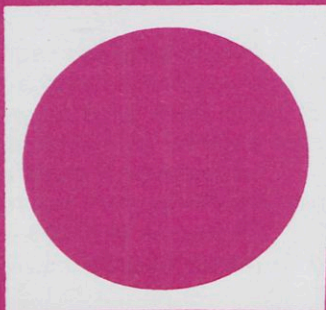
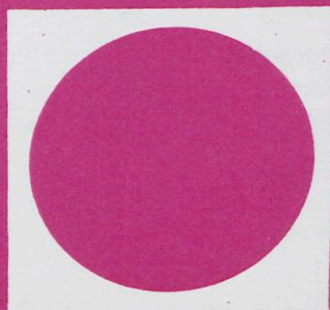
El tracte carinyós i maternal de la Cristineta envers l'Esfratet, desvetlla en el pobre orfe com un record llunyà que li fa invocar la mare que no ha conegut:

*Mare, mareta meva! perquè sol em deixares
entre la gent mesquina d'aquest món tan roí?
Quin mal devia fer-te, que així m'abandonares
perdut a l'imperi, sens guia i sense fi?
Si al meu costat tu fossis, jo com t'estimaria!
tots els meus purs afectes, per tu foren tan sols!
De ta boca la parla, plaent jo escoltaria
i series el bàlsam per guarir els meus dolors!*

La compassió de la Cristineta aviva la rancúnia contra l'Esfratet d'en Vori, que està enamorat d'ella sense ser correspost.

Els pescadors es disposen a varar les barques i abans de sortir a la mar entona tot el cor un xiroi vals mariner. És el fragment més conegut de l'obra, perquè el vaig adaptar per a la Coral Empòrium que l'inclou tot sovint als programes:

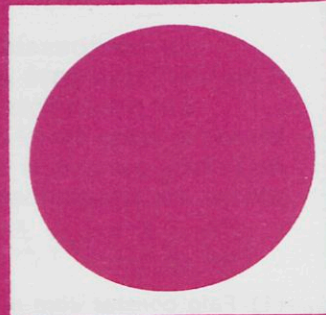
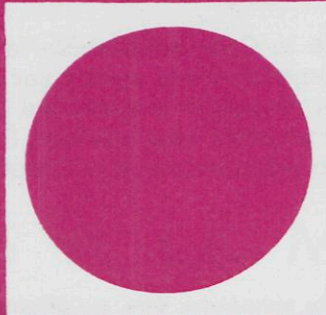
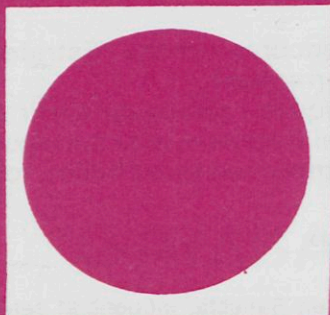
(1) Faig constar com a nota simpàtica, que, a l'original, en Ballesta, influenciat sens dubte per la particularitat fonètica escalenca —en aquell temps molts més accentuada que ara—, de pronunciar amb el so de «e» la vocal final neutra «a», sempre escriu «barque» en lloc de barca.

FARMACENES
CARMEN

SOUVENIRS Y OBJETOS DE REGALO

C/. PUIG SUREDA, 13 • TEL. 77 03 89 • L' ESCALA • (Costa Brava)

Caterina Sentena

Quimeta Busquets

*Les barquetes van lleugeres
pel mar, saltant i brincant,
al compàs de les ratxades
del fresc oreig de llevant.*

*Barqueta, gentil barqueta
que navegues mar enllà,
quant t'allunyes de la platja
el meu cor amb tu se'n va.*

*Si tingués, com les gavines,
blanques ales, com de neu
que volades que faria
per estar al costat teu!*

*I sols en la mar immensa
de la nit en la foscor,
et diria a cau d'orella
com és gran el meu amor.*

*Amb la meva veu valenta
et cantaria cançons,
còrrandes que he après suara
còrrandes d'harmònics tons.*

*Oh barqueta, gentil barca,
que navegues mar enllà,
quan t'allunyes de la platja
el meu cor amb tu se'n va!*

Fincas BALLESTA

(AGUSTINA BALLESTA LLINAS)

Agència de la Propietat Immobiliària

LLOGUER i VENDA de:

XALETS - APARTAMENTS

PARCEL·LES i TERRENYS

**Agència d'Assegurances
de OCCIDENTE S. A.**

Carrer de Gràcia. 9

Telèfon 77 01 88

L'ESCALA

Per l'Estrafet, la recança de la mare desconeguda es converteix en una delirant obsessió. Per tot li sembla veure-la i s'imagina escoltar la seva veu:

*Ja vinc, ja vinc, oh mareta!
que'ls teus crits prou he sentit
i els teus ulls contemplo encara
que'm miren de fit a fit!*

*Ja vinc, ja vinc! No, no temis
que m'equivoqui ara, no!
que segueixo el camí recte
guiat per la veu del cor!*

*Com t'enyoro mare meva!
com t'enyoro, creu-me a mí
De tant de temps de no veure't
si hauré arribat a sofrir!*

*Ja vinc, ja vinc! No m'aturo
que sempre vaig caminant!
Espera'm! Espera'm mare!
Sóc amb tu dintre un instant!*

El defici per reunir-se amb la seva mare degenera en el dèbil i malaltís cervell de l'Estrafet en una bogeria que el mena a llançar-se al mar, mentre s'acomiada cantant:

*Mar planera, mar en calma
que'm tornes la meva mare
que bonica ara que et veig!
Vull besar-te, amanyagar-te
i gronxant-me en ta faldeta
vull no moure-me'n mai més!*

El cor, sense preveure la tragèdia que s'apropa, en sentir-lo cantar, va corejant amb cues inconsciència:

*L'Estrafet és guenyo
també és geperut
és escuma bruta
que'l mar no ha volgut.
Escolteu com brama
sa veu infernal
que crida ventades,
crida el temporal!*

HELADERIA EL PORT

CREPERIA
HELADERIA
PIZZERIA

BAR EL PORT

Tel. 77 03 34 - LA ESCALA

Només la Cristineta, adonant-se'n, el crida esfereïda, però ja no hi és a temps: L'Estrafet ha estat engolit pel mar...

S'abaixa el teló mentre la Cristineta invita tots els presents, moixos i penedits, a que de genolls resin un parenostre per l'ànima del pobre Estrafet...

.....

Aquesta obra es va estrenar a L'Escala, a l'escenari del desaparegut Cine Sureda. El propi autor, en Joan Ballesta interpretava el paper de l'Estrafet.

Segons referències es va representar més d'una vegada i els altres actors que tenim notícia varen participar-hi son: Pepita Puig, Quimeta Busquets, Caterina Sentena, Rosa Ballesta, Maria Ayats, Josep Donjó, Pons Ballesta, Josep Carreras, Fèlix Ballesta i Martí Rouret. Ens doldria que malgrat haver fet el possible per tal de conèixer tots els noms, deixéssim d'anomenar-ne algun. Ha passat molt temps i la informació es fa molt difícil.

Pons Ballesta

Martí Rouret

DE
JAUME SAGRERA

ESTUDI FOTOGRAFIC
SERVEI DE REVELAT EN COLOR,
BLANC i NEGRE, EN 1 DIA

FOTOGRAFIES PER CARNET
DE MAINADA
i REPORTATGES DE CASAMENTS

Carrer del Port, 34
Telèfon 77 12 85

L'ESCALA

El grup masculí de l'elenc teatral de l'Escala a l'època de l'estrena de «L'ESTRAFET». D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Joan Gou, Salvador Cros, Josep Carreras, Genís Puig, Ernest Mercader, Joan Ballesta, Joaquim Simon, Pere Bruguera, Mossén Llorenç, Fèlix Ballela i Martí Rouret.

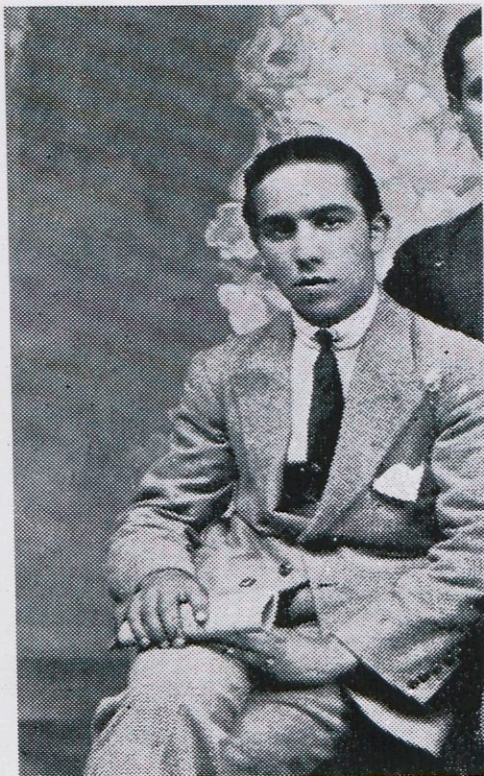
BOUTIQUE

ملنگی

Avda. Ave Maria s/n

Telèfon 77 04 37

L'ESCALA

Josep Donjó

Segons notícies recollides, el grup escènic de Cassà de La Selva la va representar també més d'una vegada, àdhuc a la nostra vila.

En adherir-me avui a l'homenatge que L'Escala tributa a Pere Mercader en l'Aplec d'enguany, faig vots i ofereixo la meva col·laboració per a que en una altra avinentesa es torni a representar «L'Estrafet». Seria el millor homenatge que podríem fer a la memòria d'aquell abnegat impulsor de la vida cultural escalenca que fou en Joan Ballesta, «Calafat».

Lluís Albert

AUTOSERVEI

MONTGÓ

M.ª TERESA LLISTOSELLA

Carretera de Montgó

Telèfon 77 06 09

L'ESCALA

LA ESCALA. LA RIBA.

TORRES - APARTAMENTS - TERRENYS
CONSTRUCCIO PROPIA

A. Martí

Delegat de la
«Mútua General de Seguros»

Telèfon 77 01 96

Camí Ample, 11

L'ESCALA

CREACIONES INFANTILES

CANASTILLAS
ARTICULOS PARA SEÑORA
TODO PARA EL BEBE

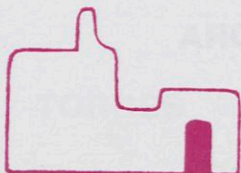

Mª Teresa Pellicer

Sta. Màxima, 8

Telèfon 77 02 27

L'ESCALA ·

rafael moreno garcía
construcciones y promociones
port d'en perris, 4, bis - teléf. 77 08 71
l'escala - girona - españa

**Bon Aplec
de la
Sardana**

RESSÓ DE LA SARDANA

PERE MERCADER I ANDREU

El mestre de música i compositor Pere Mercader, nasqué a L'Escala el dia 27 d'octubre del 1885.

De molt jove, en la seva adolescència, sentí fonament la vocació musical, glatia dins el seu esperit tota la força inspiradora de les sardanes, per escampar al seu entorn les melodies més pures i sentides de la vida.

És curiós i exemplar. El seu bon pare, conegut per en Rossend Cadiraire, músic popular i conegut d'aquell temps, li ensenyà les primeres notes de la solfa i l'ajudà a pujar pels primers graons de l'escala musical, que més tard arribaria al cim.

Començà per voler ésser, un excel·lent instrumentista de clarinet i tenora. Es traslladà a Cassà de la Selva, on l'extraordinari mestre Fèlix Sans l'ensinistrà a manejar la tenora, i així, als dinou anys, ja formà part de la cobla orfeó de Cassà, coneguda també pels Llauners.

Ingressà a l'exèrcit, i a Girona s'incorporà a la Banda de Música, dirigida pel mestre Juncà. És d'allí d'on sortí fet un excel·lent mestre de clarinet. No es contentà amb això sol. La seva voluntat el portà cap a l'inoblidable i extraordinari mestre de tenora Albert Martí escalenc com ell.

Poc temps després, ja completats els seus estudis, decidí fixar definitivament la seva residència a Cassà de la Selva, i junt amb en Pere Arpa, el mestre Ramon Serrat, Coll, Vilallonga, Abella i altres músics, fundaren la brillantíssima cobla La Selvatana, per l'any 1913. I aquí fou on trobà el seu lloc i el seu ambient adequat, per demostrar les aptituds que sentia en la composició de sardanes.

Des de molt jove, començà la seva incansable producció a l'any 1907 amb la sardana «El Marrec», «Bosquejant», «Cant de la Selva», «Nit serena». Es calcula que ha escrit unes tres-centes sardanes, apart d'altres obres, d'entre les quals destaquem les obres teatrals «L'Estrafet» i «El bruixot de les recales». Entre les sardanes podríem destacar-ne moltes, però citarem les més famoses, com «Florejada», «Els dos promesos», «Escalença», «L'avi Rossend», «Besalú», «La gota d'aigua», etc. Podem observar que les sardanes de Pere Mercader han estat sempre ben acollides, pel seu caire popular, que s'adapten al sentiment emotiu tant per qui les balla com per qui les escolte. Totes les seves sardanes respiren aires alegres i vibrants, escrites amb aquesta dolcesa d'esperit que en Mercader sent i trasllueix amb la força de la seva honradesa i pulcritud de composició musical.

PIZZERIA

LA PALMERA

GRAN ESPECIALITAT EN
«PIZZES» i «GRILLADES»

Carrer La Torra, 64

Telèfon 77 03 03

L'ESCALA

Per gentilesa dels propietaris de la Sala de Festes

LA PALMERA

la celebració del Ball de Nit, acte de cloenda de l'Aplec, amb l'elecció de la Pubilla de la Sardana 1984 tindrà també lloc enguany en aquest local.

Cobla HISPANIA, l'any 1.942, Pere Mercader el segon a la dreta a la filera de dalt.

ESPECIALITATS EN TAPES
i MARISCS
Bar LA PUNTA

JOAN HUERVA

EL QUE TE BON PALADAR
SAP ON ES EL «BAR LA PUNTA»
I QUI S'HI VOL ENTAULAR
SI NO HO CONEIX HO PREGUNTA

Passeig Dr. Isern s/n

L'ESCALA

HOTEL - RESTAURANT

AMPURIAS

Telèfon 77 02 07

L'ESCALA

Després de la cobla La Selvatana formà a La Principal de Cassà de la Selva, la Hispània, i la darrera fou La Principal de Llagostera, a la que va deixar quan tenia seixanta-cinc anys, ja que en aquesta edat, segons deia ell mateix, ja s'acaben les ganes de bufar.

Pere Mercader signà algunes de les seves sardanes amb el pseudònim de Joan Calders, constituint una veritable sorpresa entre els sardanistes que desconeixien al principi l'autor veritable de la popular sardana «La gota d'aigua», que en el curs de moltes temporades fou de les sardanes més populars i predilectes a les ballades.

El fet de posar-se Joan Calders fou tot qüestió d'una juguesca, una mena de broma. algú va dir-li a Mercader que mai no podria fer sardanes com en Bou, i ferit en l'amor propi, es va proposar demostrar-ho. Així va compondre vàries sardanes amb la firma de Joan Calders, entre les que destacarem «La gota d'aigua» que, com ja he dit, és molt popular. Mentrestant, en Calders –la personalitat del qual entre els professionals i el públic s'anava coneixent–, es feia doblement intrigant, perquè el mestre Mercader, rodonejant la broma, l'havia presentat com un utòpic viatjant de betes i fils, a qui la feina no permetia concórrer a cap estrena. El tràfec del compositor quan va desfer l'embolic. Ningú no el volia creure.

Tenia en Pere Mercader una gran estima a la seva vila adoptiva de Cassà de la Selva, i els cassanencs han sabut apreciar les altes dots que adornaven la persona del gran músic. Fou afable, ple de bondat, senzillesa i simpatia.

En quant als altres compositors, preferia i li agradaven en Juli Garreta i Eduard Toldra, per la seva llibertat en escriure la nostra dansa. Així com en Pep Ventura portà la sardana popular, ells dos, sobretot Garreta, la tracten, segons deia Mercader, com a peça de concert, donant-li la correponent categoria.

El mestre Mercader fou homenatjat juntament amb el mestre de tenora Josep Coll, en el festival organitzat pel Foment de la Sardana de Ceret (Vallespir), en reconeixement de la seva meritòria tasca en pro del sardanisme popular. Altres actes de simpatia se li han tributat arreu de Catalunya.

Pere Mercader i Andreu va morir el 15 de juliol de 1969, deixant una estela ben fructífera.

G.F.

**ES UNA COL.LABORACIO
DE
HOTEL - RESTAURANT**

VORAMAR

TEL. 77 01 08

ACUARIUM CLUB

TEL. 77 03 77

BAR CASABLANCA

TEL. 77 00 02

L'ESCALA

LA FESTA DE L'ESCALA

Fadrinetes de L'Escala
la tenora ja se sent,
pose-us els vestits de gala
i a la plaça falta gent!
Avui la claror es més viva
i tot escampa perfum
Visca minyons la festa que arriba,
plena de goig i amarada de llum!
Pels carrers de nostra vila
tot es goig i imaginació!
La tenora ja refila,
iqué bella és la cançó!
oiu-la amb atenció:
A prop del mar bonanç
hi ha una nina molt galant;
els peus está rentan-se
dins de l'ona perlejant.
Per els aires sent com passa
de l'orquestra la remor
i va cap a la plaça
on l'espera l'aimador.
Eixa nina tan bella i encisera
es l'Escala que dansa de content!
som nosaltres l'aimador que l'espera
per donar-li les mans alegrement.
La tenora repren amb veu vibranta
la tonada que espera l'aimador
junt amb ella també mar i cel canta
que L'Escala fa la festa Major.

M. Francesc Gay, Pbre.
(Música d'En P. Mercader).

VINS i LICORS

Els Barrils

GABRIEL VENTURA

c/. Alfoli, 10 i 15
Telèfon 77 01 98

L'ESCALA
Costa Brava

Sant «Rafel»

FRANKFURT'S
APARTAMENTS
SELF - SERVICE
CAFETERIA
RECREATIUS

Carrer del Port, 35

L'ESCALA

Un Banco para todos, que es de muchos.

*A la hora de elegir un banco, elija un banco que es expresión
de firmeza y rentabilidad.*

Elija el Banco Central.

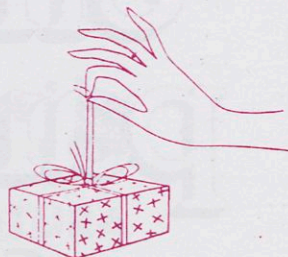
Un Banco que es de muchos y que también puede ser de Ud.

BANCO CENTRAL
Su Banco amigo.

ARTICLES REGAL

Record

CUYAS - OLIVERAS

Revelat de pel·lícules en color i blanc i negre en 24 hores

Venda de material Fotogràfic

c/. Enric Serra, 9 - 13

c/. Maranges, 8 - 27

Telèfon 77 04 25

L'ESCALA

LA ESCALA - CARRER MAJOR.

PEIXATERIA

COLL

Carrer Joan Massanet, 52

L'ESCALA

CONFECCIONS

BRUGUERA

Carrer del Mar. 5

Telèfon 77 02 77

L'ESCALA

CARNS i EMBOTITS
DE QUALITAT

Agustí Gardella

ESPECIALITATS:

**BOTIFARRA NEGRE, BLANCA
CATALANA i FUET**

Carrer del Port, 26
Telèfon 77 06 05

L'ESCALA

Restaurant

hotel "el rem"

OBERT TOT L'ANY

DISCOTECA DINO'S

LA PETITA GRAN

DISCOTECA DE L'ESCALA

Passeig Marítim s/n

Telèfon 77 02 45

L'ESCALA

CENTENARI DE «ELS MONTGRINS»

De tots és conegut que la cobla ELS MONTGRINS, de la veïna població de Torroella de Montgrí, celebra aquest any el centenari de la seva fundació.

Recordem com si fos ahir mateix, el concert que va tenir lloc a l'Església Parroquial de Torroella, amb motiu de celebrar-se el norantè aniversari —l'any 1974— en el qual va estat tot en consonància amb l'efemèrides. Un acte dels que deixen un record gratíssim i inesborrable (per cert que se'ns feu cortíssim, malgrat a que, per no arribar-hi amb la deguda anticipació ens va tocar d'estar drets tota l'estona). El temple plé de gom a gom, amb una sonoritat prodigiosa, una primera part dedicada a música popular de la nostra terra i a la segona, amb l'acurada i ben documentada explicació de l'amic Eugeni Molero, que tenia cura de la presentació i comentaris de la vetllada, el seleccionat programa de sardanes, totes elles escollidíssimes i excel·lentment interpretades, que donava començament amb «L'ermita vella» de Joaquim Serra, per continuar amb «Fent-se clar» de Ramón Serrat (veritablement impressionant), «La somrienta» de Vicens Bou (es va fer constar que la cobla dedicava especialment la seva interpretació a l'Enric Vallespi), «Davant la Verge» d'Enric Morera «Sant Genís de Torroella» d'Enric Vilà (que

Evocadora fotografia dels temps de la fundació de ELS MONTGRINS.

FUSTERIA

Esteve Ribas

c/. Riera, 50

L'ESCALA

INSTAL·LACIONS ELECTRIQUES

SANITARIES I CALEFACCIO

J. Ribas Torrent

Carrer El Greco. 2

Telefon 77 02 28

L'ESCALA

La cobla ELS MONTGRINS, el 21.1.57 a Maià de Montcal.

ELECTRODOMESTICS

LINDAN

A. PRADO

TELEV. BLANC I NEGRE

COLOR PAL - SECAM

Concessionari:

VANGUARD - LAVIS - PHILIPS - TELEFUNKEN

INSTAL.LACIONS D'ALARMA CONTRA ROBOS

Plaça Escoles - Telèfon 77 04 90

L'ESCALA

substituïa l'obligada de fiscorns «Cap d'estopa», també de l'Enric, que per especial concessió de la cobla homenatjada, havia d'executar el mateix autor i que una lleu però inoportuna malaltia, no ho va permetre), «La cançó de l'ocellet» de Pere Rigau (amb el flabiolarie solista Lluís Buscarons, i que la insistència del públic va obligar a que fos repetida), «Sortint de concert» de Lluís Albert i per cloenda, enmig d'uns entusiàstics aplaudiments, «La Santa Espina», tal com en aquelles dates solien finalitzar aquest tipus de manifestacions artístiques.

No és, però, la nostra intenció donar explicacions sobre la història d'aquesta prestigiosa cobla, ja que altres publicacions mes adients i millor documentades, s'han esmentat en fer-ho, només voldríem que aquestes ratlles servíssim –pensant així interpretar el sentir dels sardanistes escalencs– per sumar-nos a les felicitacions i proves d'efecte i admiració, que reb enguany la cobla centenària creïem per la doble significació del merescut homenatge, ja que no és solament remarcable el fet de commemorar els cent anys d'existència, doncs també és molt important que ha sabut mantenir-se sempre entre les cobles de primeríssima fila, assolint un magnífic conjunt i comptant en tot moment amb un extraordinari planter de solistes, que durant un segle han aconseguit tan meritoses fites, que fan impossible descriure en un reduït comentari.

Efectivament moltes serien les actuacions que podríem esmentar, algunes repetides any darrera any, com la participació a la Festa de Banyoles, o a la Nit de la Sardana, final de la Sardana de l'Any, per citar-ne un exemple, o bé les Festes majors o aplecs, on mai ha deixat d'acudir. Pel que fa a la nostra vila ens ha amenitzat molts jorns festius, la darrera vegada en la proppassada Festa Major, ha participat en un concert d'estiu, l'any que es va dedicar a l'Albert Martí, sense oblidar que també ha estat present en el nostre Aplec de la Sardana, concretament el tercer Aplec, celebrat l'any 1978.

La vinculació amb la nostra vila podem també trobar-la en els components de la cobla. en el decurs d'aquest segle, son diversos els músics que, ans o després de pertànyer a «Els Montgrins», havien format part de «La Principal de L'Escala». Actualment encara, els dos tibles i el primer fiscornaire de «Els Montgrins», havien sigut instrumentistes de la nostra desapareguda Cobla. La nostra més cordial felicitació a la cobla «ELS MONTGRINS» i a tots i cada un dels components de l'actual quadre de la cobla, que estàn sens dubte a l'altura dels millors moments d'aquesta llarga i gloriosa història i que són els següents: Ricard parés i Riembau, flabioli; Eduard Font i Coll, segon tible; Martirià Font i coll, primer tible; Jordi Moliña i Membrives, primer tenora; Jaume Tardariu i Soperas, segon tenora; Florenci Trullàs i Altimira, segon trompeta; Jordi Compta i Prat, primer trompeta; Jordi Figueres i Rovira, trombó; Jordi Roglà i mateu, trombó; Antoni Gener i Xicoira, primer fiscorn; Francesc Cla i Font, segon fiscorn i Amadeu Puntí i Jordà, contrabaix.

Enhorabona i que sigui per molts anys!!

CARNS

Alfons Casas

Plaça Victor Català, 6 - Telèfon 77 00 93

L'ESCALA

BICICLETES I ACCESORIS TOTES MARQUES

Sports Hernández

(Especialitat en carrera)

VENDA I LLOGUER

EQUIPS COMPLERTS PER EL CICLISTA

COTXETS NEN

c/. Horts, 7

Telèfon 77 07 30

L'ESCALA

Botigues

ELENA

C/. DEL PORT, 17 i PLATJA - TEL. 77 01 03
AVDA. RIELLS, 58 - TEL. 77 17 52
L'ESCALA (COSTA BRAVA)

**MODES
FOTOGRAFIA
ESPORTS**

ARTICLES DE PELL

CREACIONS

Montserrat

Despatx: c/. Gràcia, 16 - Telèfon 77 07 56

Platja: Telèfon 77 07 79

C/. del Mar - Telèfon 77 07 45

L'ESCALA

MAINADA ESCALENCA

Sortosament la nostra vila ha continuat, l'activitat sardanista que, sense sorolls ni estridències, ha mantingut, gairebé podem dir, des de que la sardana donava els primers passos, que fou precisament dins la comarca empordanesa i no gaire lluny de casa nostra.

De la mateixa manera que als escalencs ens és difícil concebir una celebració sense ballada de sardanes, per tal de continuar mantenint viu el caliu, no es deixa enrer el curset d'ensenyament, procurant inculcar a la mainada, el veritable sentit i les qualitats de la nostra dansa representativa, curset que té sempre la seva jornada de cloenda, celebrada darrerament dins les Troballes Infantils de les Comarques Gironines i que aquest any ha de tenir lloc el diumenge dia 13 de maig, en la qual disortadament, no podrem comptar per primera vegada, amb l'estimable col·laboració de l'Albert Callol i Casagran (e.p.r.).

Pel que fa a les Trobades Infantils, cal remarcar que la «mainada escalenca», l'any passat va ser present, naturalment a part de la nostra, a les de Sant Jordi Desvalls, Foixà, Ullà, Camallera, Ventalló, Torroella de Montgrí, Cervià de Ter, Albons, La Bisbal, Viladamant i Pontós, fent palès a totes elles, amb la seva actuació espontània, joiosa i senzilla, que posen a la pràctica els ben apresos ensenyaments, de procurar que la sardana conservi les seves virtuts i no deixi de ser mai la dansa del poble que estima i avança donant-se les mans.

La «mainada escalenca», ballant a la nostra Platja, en una de les seves primeres actuacions en públic.

HOTEL - RESIDENCIA

podyum

RESTAURANTE - SNACK-BAR

C/. De Gràcia, 81

Telèfons 77 06 52 - 77 03 80

L'ESCALA

NOVETATS

MARGARIDA

ARTICLES DE PELL

BRODATS

BATES i DAVANTALS

Maranges, 24

Telèfon 77 00 87

L'ESCALA

(Girona)

Vista al Camp d'Esports «Miramar», durant una de les Trobades Infantils celebrades a la nostra vila.

PERRUQUERIA DE SENYORES

EMI

c/. El Greco, 1
"Poble Sec"
Telèfon 77 05 47

L'ESCALA

CONSTRUCCIONS

J. Hostench

El Greco, 4
Telèfon 77 03 81

L'ESCALA

Mobles Sancho

Ctra. Palafrugell s/n (davant gasolinera)

Telèfon 77 04 85

L'ESCALA

Souvenirs

Jovi

LA PLATJA

L'ESCALA

TEL. 77 05 40

(COSTA BRAVA)

**CANVI DE MONEDA
TRAVALERS XECS**

ISIDRE PONS i RIUS

Carrer de Gràcia, 2
Tèlèfon 77 01 19

L'ESCALA

EL BRUIXOT DE LES ROCALES

*El Bruixot de les Rocales
diu que té malalt el cor
perquè no l'estima gaire
la regina de les fades
la bonica Blancaflor.
Gentil i galan complanta
ell entona cada nit
i de sa gola geganta
la tonada fuig, s'escampa
cel amunt vers l'infinit.
Fum, fum, tral·larà, fum, fum
la cançó és plaenta
fum, fum, tral·larà, fum, fum
la cançó se'n va lluny.
Tindreu bells i rics palaus
també magnífics tresors
us donaré d'ells les claus
i seran vostres esclaus
els meus fidels servidors.
On aneu ma dolça aimia
on aneu la Blancaflor
ara jo saber voldria
si podré potser algun dia
comptar amb el vostre amor.
Fum, fum, tral·larà, fum, fum
la cançó es plaenta
fum, fum, tral·larà, fum, fum
la cançó puja amunt.*

(Cançó de la sarsuela «El bruixot de les Rocales» música de Pere Mercader i Andreu i lletra de Joanet Ballesta «Calafat».)

LA SARDANA, ENTRE LA REIVINDICACIÓ I EL FOLKLORE

A mesura que el temps va passant ens adonem que moltes coses canvien de significat.

Fixeu-vos sinó en el cas dels recitals de cançó catalana a l'època d'en Franco. Es cert que la música hi tenia un paper important, però hi tenia molt més paper la lletra de la cançó i l'ambient que es creava al llarg de la vetllada.

No se si passarà una cosa semblant amb la sardana i els aplecs. Pel que fa a la sardana, a més a més de l'aspecte artístic, folklòric (cultural i popular) i d'esplai, hi havia (hi ha?) una bona dosi de reivindicació catalanista que anirà minvant a mesura que la nostra situació cultural i socio-política es vagi normalitzant, si és que s'arriba a normalitzar mai del tot.

Aleshores, la sardana deixarà de ser un acte reivindicatiu i es quedarà amb l'aspecte que li pertoca de manifestació artística, folklòrica (en el bon sentit del terme) i d'esplai; en una paraula: cultura.

Esperem que quan arribi aquest moment no passi el que està passant en altres ambients, com l'indicat més amunt dels recitals: que no se n'organitzen, o quan se'n fan no hi ha assistència.

Esperem que quan s'arribi a la total normalització la sardana continuarà aplegant la gent com fins ara. Altrament hauríem millorat en el sentit polític, però hi perdriem en el cultural. I això també seria molt fotut.

Jordi Boix

Ballester - Guinart

Assegurances

Immobiliària

Punta Montgó - Apart. 11 - Tel. 77 04 00

L'ESCALA

Ave Maria / Migdia - Apart. 85 - Tel. 77 03 72

(Girona)

CUINA D'ESPECIALITATS

MARINERES

Ronda del Padró

Telèfon 77 02 87

L'ESCALA

MAGATZEMS

TITÜS

S. A.

CONGELATS

CONCESSIONARI
GELATS

Ctra. Viladamat
A Palafrugell, Km. 7
Tels. (972) 77 04 04
- 508 - 584
L'ESCALA (Girona)

MAGATZEMS

TITÜS

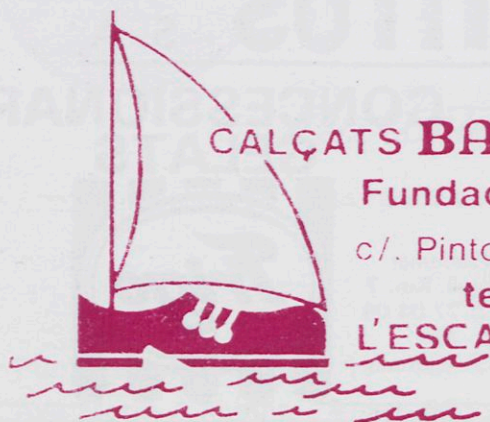
S. A.

BEGUDES:

DAMM HENNINGER LA CASERA
TRINARANJUS LLET RANIA LLET LETONA
AIGUA DE VICHY AIGUA DE VILADRAU
VINS LA—VID FRUCO CODORNIU

Ctra. Viladamat A Palafrugell, Km. 7
Tels. (972) 77 04 04 - 508 - 584

L'ESCALA (Girona)

CALÇATS BALLESTA

Fundada l'any 1920

c/. Pintor Joan Massanet, 10

telf.770253

L'ESCALA (Costa Brava)

CALCATS DE TOTA MENA

ESPECIALITAT EN MAINADA

GRAN ASSORTIMENT

D'ESPARDENYES CATALANES

CALCATS ESPORTIUS

LA SARDANA

I què és el que queda ja per dir?

S'han dit tantes i tantes coses, s'han escrit tants de poemes i romanços que tot el que jo pugui dir ara tan sols serà una minúscula mol·lècula per lloar aquesta dansa tan dolça i tan plena de via: la sardana.

Es la expressió, mitjançan el cos, d'un sentiment, d'un tarannà i d'una forma de vida d'una gent: els catalans.

Es l'arrel d'un sentiment que et fa alçar les mans enlaire i enllaçar-les amb les dels companys i ballar la dansa al so de la música de la cobla.

Sílvia Tomàs
Alumna de 2^{on} F.P.

LA SARDANA

L'Aplec ja ha arribat. L'Escala una vegada més torna a viure la festa en que tots agermanats ballem al compàs de la dansa més bonica de la nostra terra; «LA SARDANA».

Els carrers estan engalanats. La gent alegre, per un dia s'obliden de les preocupacions. Tots som una família units per una mateixa afició: l'estimació a La Sardana.

La Sardana, en aquest dia; és el nostre cant a l'alegria, a la llibertat, a l'amor; tots gaudim escoltant-la o, per què no, ballant-la, que és la manera de manifestar la germanor que hi ha tots agafats de la mà seguint el compàs que marca la sardana interpretada per la cobla.

La nostra dansa, no és solament delatada per gent de la nostra terra, ja que en el dia de l'Aplec fins i tot gent de l'estranger, francesos, anglesos, alemanys..., i de la resta d'Espanya, l'escolten i gaudeixen ballant-la com si fos la seva dansa, com si sempre l'haguessin ballada.

A l'hora de ballar, tothom hi participa; fins la gent que no en sap, fa per maneres de ballar de manera tan tradicional i significativa; en rodona, a l'entorn dels abrics i de les jaquetes apilonades, i agafats de les mans al so de la cobla.

L'Aplec ja s'acaba la gent aprofita per escoltar i ballar les últimes sardanes. Ja s'ha acabat, L'Escala torna a ser el poble que era abans, esperant amb l'entusiasme de sempre que puguem celebrar l'any vinent el nou Aplec.

Francesc Ballesta
Alumne de 2^{on} F.P.

**PLANXISTERIA
i PINTURA**

Salvi Plaja

Ctra. Figueres s/n
Telèfon 77 05 91

L'ESCALA
(Girona)

CONSTRUCCIONS

Ll. Parramont

Closa d'en Llop
Telèfon 77 07 15

L'ESCALA

TEL. 77 01 26

Casa Callot Callot

CTRA. VILADEMAT-PALAFRUGELL - KM. 4,5

L' ESCALA

COSTA BRAVA

DISTRIBUÏDORA DE:

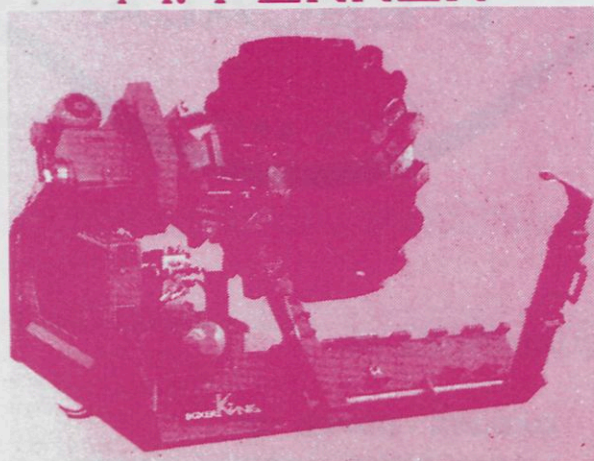
GASOSA - SUPER "D"
LICORS DESTIL-LERIES - VIRBEN
CERVESES DAMM
VERMOUTH - BITTER CINZANO
PRODUCTES LACTIS RAM
TRINARANJUS - PINYA - POMA
AIGUA VICHY CATALAN
FONTER - FONT-VELLA
PRODUCTES NETEJA - GUERRERO
VINS OLIVEDA - VINS JUMILLA
VINS BERBERANA (RIOJA)
AIGUA MALAVELLA
NECTARS I SUCS DE FRUITA - "COFRUTOS"

SERVEI

MICHELIN

M. FERRER

REPARACIO I VENDA DE
TOTA CLASSE DE
CAMBRES I PNEUMATICS
DE TURISME, CAMIO,
MAQUINARIA AGRICOLA, ETC.

Ens trobarà a la carretera de
Vilademat a T. de Montgrí

CLOSA D'EN LLOP

(AL COSTAT DE L'HOTEL DELS PINS)

Telèfon 77 12 64

L'ESCALA

LA SARDANA I EL MAR, A LA LITERATURA

Des de que un artesà ibèric, per allà el segle II abans de Crist, pintà en un vas de terrissa unes figures en una dansa en cercle donant-se les mans, fins els nostres dies, la sardana ha sigut font d'inspiració d'artistes de totes tendències.

Per altra banda, el mar i els pescadors han motivat grans obres d'art i de narracions immortals.

Però no és un estudi de les creacions plàstiques i literàries sobre el mar i la sardana el motiu d'aquest senzill escrit, no; voldria solament fer un recull d'alguns fragments d'obres de literats d'aquestes comarques que parlen del mar amb ritme de sardana i descriuen nostra dansa amb harmonia d'onades.

Recordo, per començar, de Salvador Espriu⁽¹⁾ aquests versos que anomenen el mar i la sorra, com si tinguessin compàs de música de sardana:

*«Veus i tambors proclamen
la primavera.
Després, fent nou silenci
damunt el mar, les hores
encadenades besen
la sorra molla.»*

L'insigne escalenca Víctor Català⁽²⁾ explica una ballada de sardanes amb el seu estil precís, cantellut, sec:

«El primer refilet de flabiol anunciava les sardanes... Drets sobre els pedrissos de cada banda de portal i arramblats a les parets de la capella, els músics... inflant i desinflant les galtes... escopíen terrabastalls de notes que queien sobre el concurs com màgic exorcisme... en la plaça atapeïda de gentiu s'hi anaren dibuixant pressurosament rodones i més rodones, cercles perfectes i concèntrics que voltaven ara un poc ençà, ara un poc enllà, teixint rítmicament, matemàticament, l'antiga dansa sacra...»

En canvi, Tomàs Roig Llop⁽³⁾ té una prosa suau i florejada, amb regust de mar, de salobre i tramuntana, quan escriu:

La tarda s'havia esberlat encesa de sol, com una ubèrrima magrana madura. La tramuntana s'agemolia, cansada d'empènyer núvols cels enllà. De cop sonà el flabiol i la cobla esclatà en els primers compassos de la sardana. Va semblar-me que se'm llençava violentament al damunt i que se'm volgues endur una tremenda cascada de sons i d'esbufets, entre els rítmics cops d'arquet del contrabaix...»

En Josep Pla⁽⁴⁾ ens diu amb la seva personalíssima manera, entre seriosa i irònica:

Jo ja no ballo sardanes, però m'agrada veure'n ballar en pobles de tradició sardanística –L'Escala, Sant Pere Pescador...– Sovint he observat la cara de satisfacció, d'intens plaer, que presenta un home o una dona amb els braços enlaire, els peus lliurats al joc de la música. El plaer prové de les entrades i sortides del cos en la inconsciència que la dansa crea...»

RENTAT EN SEC

TENYIT EN TOTS ELS COLORS

lavandería **PAQUITA**

Germans Masferrer, 13

Telèfon 77 06 70

L'ESCALA

CONSTRUCCIONS

Francesc Bofill

Muntanya Blanca

L'ESCALA

Fins el dibuixant i periodista Valentí Castanys⁽⁵⁾ ho contà en una prosa plena de bon humor:

A la sortida d'ofici a la plaça hi havia una cobla de sardanes. Era la temptació. Perqué la senyora Sistacs, tan bon punt sent una sardana, ja li ve formigó a les cames que l'obliga a saltironejar al ritme que marca la cobla... En acabar la sardana, tant el senyor Sistacs com la seva muller estaven amarats de suor i pateixaven... Mentre els homes reunits al café de la plaça prenién el clàssic vermut amb olives, les dones començaven d'anar cap a casa per tirar l'aigua a l'arròs».

En l'obra de Joaquim Ruyra⁽⁶⁾ podem trobar-hi fragments com el següent, que al parlar del mar i de les ones, com hi nota un aire, un ritme de sardana:

Vinga vogar i mar enfora s'es dit! Que era de bon rebre, al front i a les galtes, el buf del vent!. Un garbinet fresc, oratjós i joguiner volava en ample vol per la planura del mar, enravenxinant les ones sense ambravir-les. ...les ones corrien rodolaven, saltironaven i tentinejaven amb moviments d'alegre embriaguesa.»

Per això, perquè formen una íntima unió musical barques i xarxes, roques i esculls, sorra i onades, sorgeix sempre un paral·lelisme quan es descriu l'Empordà, –la seva plana, el golf, el mar– i la dansa nostra– els cercles concèntrics, les mans unides–.

I així trobem en el llibre de Manuel Brunet⁽⁷⁾ que explica el paisatge empordanès:

«...el seu mar, la gent i llurs baralles, i la facilitat amb que dels crits tornen a la calma, igual que ho fa el mar. L'Empordà és el maridatge de la terra amb el mar, la terra que obre els braços per deixar que hi entri el mar i abraçar-lo, i un poc més enrera s'enfila tot voltant, per mirar el mar».

Per favor, amics, torneu-les a llegir les últimes ratlles i doneu a cada paraula el valor de símbol que representen: «la terra...els braços...el mar...abraçar-lo...»

I ara, descrit així el paisatge de la nostra comarca, digueu amb la ma al cor:

¿No és tot l'Empordà una inmensa sardana?

F. SALA BALAGUER

Referències

- (1) Espriu, Salvador: Cementiri de Sinera.
- (2) Català, Víctor: Solitud, –capítol Gatzara–.
- (3) Roig i Llop, Tomàs: Girona, arca de somnis.
- (4) Pla, Josep: Viatge a la Catalunya Vella.
- (5) Castanys, Valentí: La família Sistacs.
- (6) Ruyra, Joaquim: Pinya de rosa–Una tarda per mar.
- (7) Brunet, Manuel: El marevellós desembarc dels grecs a Empúries –Pròleg.

Llibreria Ballesta

DIARIS i LLIBRES

MATERIAL ESCOLAR i D'OFICINA

**VENDA DE MATERIAL FOTOGRAFIC
REVELAT DE PELICULES EN COLOR
i BLANC i NEGRE**

Carrer Joan Massanet, 7

Telèfon 77 01 77

L'ESCALA

LA ESCALA. PLATJA PORT D'EN PERRIS.

SNACK BAR

GALAN

PLATS COMBINATS

Corriol de L'usac

Telèfon 77 01 40

L'ESCALA

FUSTERIA

Josep Colomeda

C/. Riera, 38

Telèf. 77 03 59

L'ESCALA

PEIXATERIES

MASAFONT

Carrer Enric Serra, 1 - Tel. 77 01 34

Carrer Ave Maria, 59 - Tel. 77 00 80

L' ESCALA (COSTA BRAVA)

SUPER STOCK-1

Avda. Ave Maria

L'ESCALA

SUPER STOCK-2

c/. Maranges

L'ESCALA

**ALIMENTACIO, NETEJA, FRUITES, VERDURES
CARNISSERIA I XARCUTERIA**

Visiteu SUPER STOCK

I VEGEU EL SEU ESTIL DIFERENT DE VENDA

**UN NOU SISTEMA PER A UNA MES GRAN
ECONOMIA A LA SEVA LLAR**

**VISITEU-NOS
I VEREU LA DIFERENCIA**

Parking a 50 metres

Gràcies per la seva visita

ELS NOMS DE LA COSTA DE L'ESCALA SEGONS LA MEMÒRIA D'EN PAPAP

Dins de la cultura popular i tradicional, els noms de lloc, dels rius, de la costa, la toponímia en general juga un paper fonamental, conservar els noms és un pilar bàsic per recuperar les arrels col·lectives i una eina indispensable per poder escriure la història del nostre poble i de la nostra comunitat nacional.

L'Escala, nom d'aquesta part de la costa empuritàna

Deixant de banda falses interpretacions de l'origen del nom del **Port de L'Escala** (documentat ja en el segle XVI), avui es pot afirmar sense caure en nous errors, que el concepte dels seus orígens antics, tal com es creia en el segle XIX, es una realitat científicament comprovada: **Pomponi Mela**, autor d'una «CHOROGRAPHIA», escrita en la primera meitat del segle primer d'aquesta Era, ens parla d'unes «Torres d'Hannibal» o llocs de vigilància militar que hi havia en la costa empuritàna, a més, especifica que després d'Empúries hi ha «els Mons Iovis, amb una costa escarpada i plena de cales que fa un relleu d'esglaons, per això s'en diuen les **Hannibalis Scalas...**», es a dir, la muntanya del Montgrí, que Pompini Mela la situa a Ponent de les Escales d'Hannibal, seria anomenada la Muntanya de Júpiter, que tindria una remicència tardana en l'actual nom de Montgó, com a senya marítima d'aquesta costa. Les Escales serien les penyes i cales que hi ha des de l'Estartit fins arribar a Empúries.

Deixant a part el caire llegendari del nom d'Hannibal, la toponímia de les Escales («Scalas») ha donat més tard la denominació de **Port de L'Escala**, es a dir, que els pescadors que fondajaven a la platja de l'actual vila de L'Escala en deien, sens duptes, el Port de L'Escala.

Per tot això, no es estrany que el Cap Castell o Foradada en l'Edad Mitjana era el terme marítim entre Empúries i Torroella de Montgrí, puix era la costa de les Escales que tenia Empúries. En aquest sentit, el CENTRE D'ESTUDIS ESCALENCES s'ha fet un terme tradicional com a marc de l'àrea de les seves investigacions, que deixant de banda als actuals termes municipals, que no tenen en el cas nostre relació amb els termes antics i medievals, és a dir, que centrem les nostres recerques en el terme municipal actual però també en les zones veïnes, especialment la Muntanya Gran o Muntanya Ral, que comprèn el massís de l'antiga costa de les Escales i que pertanyia al terme d'Empúries abans dels plets que varen centenciar una pertanyença política a Torroella de Montgrí, en el segle XVIII, tot confonent la Muntanya del Montgrí amb la Muntanya

QUEVIURES

SALPATX

POBLE SEC

Telèfon 77 03 51

L'ESCALA

Costa Brava

JOGUETERIA

PAPERERIA

LLIBRERIA

DIARIS

REVISTES

BAMBY

Avinguda Ave Maria s/n

Telèfon 77 00 13

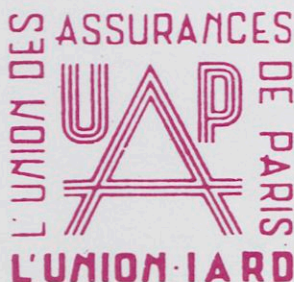
L'ESCALA

En Josep Cortal i Boada «L'AVI PAPAT».

Joan

i Paulí Vicens

DEL COLEGIO NACIONAL DE AGENTES DE SEGUROS

ADMINISTRACIONES - SEGUROS - TRAMITACIONES

SUB-DIRECCION DE

«L'UNION DES ASSURANCES DE PARIS»

SEGUROS DE INCENDIOS - ACCIDENTES - VIDA

RESPONSABILIDAD CIVIL - VEHICULOS

MULTI-RIESGOS - ETC.

¡¡La experiencia de cuatro generaciones
al servicio del Cliente!!

c/. Sta. Máxima, 8

(Oficina Central)

c/. del Port, 34

(Oficina Técnica)

Tels. 77 04 24 - 77 00 96

L'ESCALA

Ral. En aquest sentit, podem dir que nosaltres, el Centre d'Estudis Escalencs, hem sigut els descobridors de jaciments arqueològics en la Muntanya Gran o Ral del valor de la necròpolis tumular d'inciperació de Cap Castell (la Foradada), al poblat medieval de la Jaça d'en Vigarós (Puig de la Palma) o la fortificació romana de planta pentagonal de les rodalies del Mas Sec.

Aquesta exposició sobre els orígens del nom de L'Escala, topònim d'arrels geogràfiques, era necessària per poder entrar en la relació dels noms de la costa escalenca, des del Riuet o Fluvià Vell fins a L'actual terme de Torroella de Montgrí, en la platja de Montgó.

Per aquells incrèdols, que vulguin cercar altres orígens al nom de L'Escala, ens cal fer menció dels nombre considerable de topònims d'Escala i Escales que tenim en les terres catalanes, lligats a accidents geogràfics: a tall d'exemple tenim propers els casos de Santa Maria d'Escales (a l'Alta Garrotxa), L'Escala (en el Conflent pirenenc), etc...

Relació toponímica de la costa a cura d'en Josep Cortal, pescador conegut com En Papat

Es de tots sabut, que els noms dels accidents de la costa no entren en la documentació històrica oficial, és per això que cal cercar-los en la memòria dels pescadors, en el nostre cas, és en Josep Cortal i Boada, conegut com En Papat, que va neixer a L'Escala a l'any 1899, qui per les seves aficions a memoritzar el saber popular tradicional, volem triar com a col·laborador estimable en aquesta tasca de salvar els noms.

La relació, que en Josep Cortal i Boada ens recita, és de gran interès, puix, també ens aclareix falses interpretacions actuals.

Rec Vell, Empúries, la Muralla, Muscleres Grosses, Muscleres Petites, Portitxol, les Coves, platja del Rec del Molí, L'Oberta, la Creu, Roca del Cargol, la Mar d'en Manaça, les Roques d'en Guillem, la platja, la Punta, Roca dels Franquets, Barca de Pedra, la Timpa, el Traire, el Port d'en Perris, els Banyes, l'Olla, Roca Grossa, Roca dels Caps, Pescall Petit, Roca Punjaguda, Punta de la Gallina, el Codolar, Roca del Bou, Roca del Frare, Punta de l'Ase, Rec del Forn del calç, platja dels Riells, Punta del Noi Esquerrà, Clota Petita, Punta de l'Era, Clota Grossa, Els Brancs, la Vaixella, les planaces, Roc de la Coloma, Bol Roig, Roca del Salpatx, la Cova Negra, Punta de Cinc-sous, Cova d'en Pallofa, Illa Mateua, Punta del Ferro, Punta del Romaní, Punta Grossa, la Xinxà, Salt de la Deua, Cova de les Cambres, Trenca-braços, Mont-recova, Punta del Bau de Montgó, Punta del Xeric, Port del Rei i la platja de Montgó.

Estat de la qüestió

A la valuosa aportació d'en Josep Cortal i Boada, volem afegir notes d'altres pescadors escalencs, encara més vells, ja morts, com el cas d'en Miquel Torres i Bruguès i d'altres familiars i bons amics, que varem conèixer de petits.

CARNS - EMBOTITS

Joaquim Llandrich

c/. Santa Màxima, 15
Telèfon 77 01 27

L'ESCALA
Costa Brava

FUSTERIA

GELL

Carretera Palafrugell, s/n
Telèfon 77 03 47

L'ESCALA

Del Rec Vell també s'en diu Fluvià Vell o Riuet, després la platja del Riuet fins arribar a Sant Martí d'Empúries. De la Muralla també s'en diu el Moll d'Empúries i dels camps que hi ha a darrera, el pla de Sant Eusebi. De la platja del Rec del Molí també s'en diu la platja de la Font, les Primeres Sorres i el Ter Vell.

Al començar el Puig del Pedró, tenim la costa de la Font, els Revolts de l'Oberta, la Punta de la Torre del Pedró o dels Pobres, la Cova de la Creu, la Penya de la Creu, el Salt del Sastre i la Penya de Can Guinya. Després, les barraques de la Creu, al Lloça de la Creu, els Estenedors de la Creu, les Penyes i les Coves, fins arribar a la Mar d'en Manaça, amb el Pou, la Pedrera antiga, la Penya de l'Escorxador, la Roca de la Barca en les Roques d'en Guillem. Després la Riba de can Font, el Port de L'Escala i la seva platja fins a sota can Milleres i els dos Pilons de la Punta i el Salvavides (enderrocat).

Després de pasar la Punta, a cal Moro i a Can Duràn, en el Port d'en Perris, tenim a l'Olla, la Lloça Grossa i la Punta de la Casa Gran (construïda en el segle XVII).

En el Codolar hi tenim la Muralla carlina, que arribava fins a dins de la mar, amb la cala del Contraban (d'abans de la caserna dels carabiners) i la costa dels Estenedors i del Cementiri, amb la Punta de l'Ase, en que gira la costa cap la Pedrera del Forn de Calç i el Recó dels Riells, amb l'Ullal d'Aigua.

Després de la platja del Riells hi ha el Recó del Rec de l'Estany de Pome i un altre Ullal d'aigua. Dins de la platja hi ha els Esculls.

En la Clota Grossa hi havia el Cementiri de les Barques, dos Pilans i la platja de la Sorra, abans del Moll. Avui, només resta el Moll convertit en un Port.

En les planasses hi havia un Canyet. Després, la Punta del Bol Roig, les Penyes i la cala del Salpatx, fins arribar a la Cova de Cinc-sous. De la Cova d'en Pallofa també hi ha qui en diu de les Guilles. Després de la cala de la Illa mateua venen les Penyes de Montgó, a dalt de la Muntanya de Montgó hi ha la torre, obre del segle XIV. Per acabar, en el Port del Rei hi havien les Botigues.

Tot hi que ens deixem bona part de noms de roques, esculls, penyes i coves d'aquesta costa, esperem ampliar la llista en un futur, però pensem que contribuïm des d'aquesta primera relació a salvar els nostres noms. També volem donar les gràcies a en Josep Cortal, En Papat, per l'ajuda de la seva relació memoritzada.

MIGUEL-DÍDAC PIÑERO I COSTA,
JOSEP Mre CORTAL I FERRER,
i CARLES CORTAL I FERRER

BODEGA

S. SALA

c/. L'avi Xaxu, s/n

L'ESCALA (Costa Brava)

PEIXATERIA

XIFRA

c/. Sta. Màxima

Telèfon 77 01 45

L'ESCALA

FLECA i QUEVIURES

Josep Sastre

Plaça Mercat

Telèfon 77 00 82

L'ESCALA

**Servei regular de mercaderies des de L'Escala,
Torroella de Montgri i pobles de les contrades a
Barcelona, Girona i viceversa.**

Càrregues completes i fraccionades

Servei ràpid i acurat

Carrers: Enric Serra n.º 6 i Germans Masferrer s/n

Telèfons: 77 01 32 - 77 01 83

L'ESCALA

Telèfon 75 80 86 de TORROELLA DE MONTGRI

«ESQUENA-PELATS»

(L'Escala vint anys enrera, i un malnom perdut)

És de nit. Pels voltants de les deu. El cel és curull d'estels, i és buit de lluna. La platja de les barques està en la penombra. Allà on l'asfalt rivalitza amb la sorra, molts espectadors miren embadalits l'espectacle.

Cinc o sis homes a l'esquerra, i cinc o sis més a la dreta, recolzen l'esquena a la proa de la barca per avarar-la. Quan hom dóna la consigna o crit de guerra de fer força, els homes empenyen, i malden per moure el vaixell.

Els primers esforços són per desplaçar l'embarcació una mica d'esquerra a dreta, i de dreta a esquerra, o al revés. Per realitzar aquesta operació preliminar, cal que mentre els d'un costat pitgin, els altres sols aguantin. Un cop la barca s'ha desencallat, els homes empenyen tots a una.

La nau comença a relliscar cada cop més lleugera, per sobre dels pals untats de sèu, i col·locats prèviament i metòdica a la distància adient per a què la barca no quedi encallada a la sorra. De cop, l'embarcació es deixa anar amb forta empenya, cap a l'aigua de la mar quieta, negra i silenciosa que l'espera.

Acabada la cursa de terra, la mar acull i atura parcialment, l'embranchida d'aquella massa de tonelades que li ha caigut a sobre. A fi de que la barca no s'allunyi mar endins, un mariner tracta d'evitar la fugida estirant una corda lligada al vaixell. L'impuls però, a vegades és molt fort, i el mariner dóna salts com una granota per sobre dels pals travessers, ja que la barca el fa seguir. Ara bé, normalment, quan l'embranchida és molt forta, són més d'un els mariners que estiren la corda.

La nau llisca per l'aigua cada vegada més a poc a poc, fins que s'atura i retorna cap a la llongada cridada per la corda del mariner des de terra.

Els homes de la mar comencen a pujar a la barca amb el farçell i la galleda a l'espatlla. El bot és avarat, un cop encès el seu fanal. I, fent servir els remes, l'ocupant del veixell petit l'acosta al gran per lligar-lo. És ara, quan comença la meravellosa desfilada nocturna de les barques i llurs respectius bots, amb les seves llums fantasmagòriques, cap als enigmàtics destins de l'alta mar.

Quan l'última embarcació ja ha sortit, el públic gira cua i retorna cap a la llar a descansar, satisfet d'haver presenciat, segons paraules (més o menys recordades) d'un turista francès: «Un dels espectacles més corprenedors del món». L'endemà cal llevar-se d'hora si hom vol assistir a la venda del peix, abans d'anar a banyar-se a la platja.

P. Juhé i Oriol

Agencia MARQUES

SEGUROS ASSEGURANCES

Ens oferim per assegurar-li la seva vivenda contra el robatori i l'incendi, amb una sola pòlissa que surt més econòmica, a més tenim l'assegurança adequada a cada situació.

¡¡ LA SOLIDESA DE LA COMPANYIA ES LA QUE VAL !!

Agent col·legiat: JOAN MARQUES I PRAT

Camp Rabasa, 15 (Oficina Central i Tècnica)

Telèfon 77 10 50

c/. Velàquez s/n (Domicili Particular)

Telèfon 77 00 64

FARMACIA

SALVADOR ALARCON BLASCO

Carrer del Port, 44

Telèfon 77 13 75

L'ESCALA

SARDANA

*Quan el sol de maig escampa
els seus raigs abrasadors
i natura i riu canta
la cançó dels seus amors.*

*Quan dintre son niu, l'aucella
reclama a crits, son amant
i en joiosa cantarella
broden l'amor triomfant.*

*Quan del mar a la muntanya
l'aire va i ve desbocat
i tot gambant, s'acompanya
d'un murmuri enriolat,
les notes de la sardana
en mig d'un ambient de pau
i una serenor galana,
pugem dret, cap el cel blau.*

*Ja s'acoblen les parelles
cada mà fort s'enllaçant
i s'aixamplen les anelles
i els peus, els punt van marcant.*

*La Rodona devé extensa
amb son aire acollidor;
Que il·lusions en cada pensa!
Que esperances dintre el cor!*

*De joia, l'ànima plena,
el ritme devé escaient
i un mateix anhel els mena
pel camí del sentiment.*

*Vibra airosa la tenora
fent remoure tots els cors,
i una gran foguera arbora
dintre els pits dels balladors.*

*Foc sagrat, flama brulanta
de l'amor patri eternal,
vida plena i triomfanta
d'un esclat primaverat.*

JOANET BALLESTA «Calafat»

CARNISSERIA
TOSSINERIA

FIGUERAS

que sota la nova direcció de

Fermí Vilà

continua oferint-vos els seus serveis

Carrer Torra, 43

Telèfon 77 14 02

L'ESCALA

**AUTOSERVEI
QUEVIURES**

NURIA

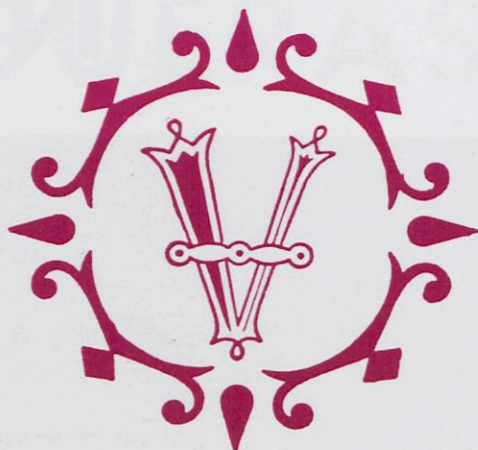

**SALUDA A TOTS ELS SARDANISTES
I ELS DESITJA UNA BONA BALLADA**

c/. Maranges, 25
Telèfon 77 18 99

L'ESCALA

SASTRERIA

Vila Brú

Carrer del Port, 25 - Teléf. 77 02 21

L'ESCALA Costa Brava

Comiat

Un any més ens hem retrobat per tal de passar joiosos la gran diada de l'Aplec, recordant i homenatjant,enguany, un popular compositor nascut a la nostra vila i gaudint — ballant o bé escoltant — de les seves mes conegudes obres sardanístiques.

I amb el nostre habitual agraiment per a tots els que ens heu acompanyat a la festa i pensant ja en el proper Aplec de la Sardana, no ens resta si no dir-vos

A reveure amics sardanistes!!!

El nostre sincer agraiment a tots els qui han col.laborat en aquest butlletí, puix que gràcies a ells s'ha pogut portar a felíç terme.

NOTES:

La Comissió organitzadora es reserva el dret d'alterar aquest programa si causes imprevistes l'obliguessin a fer-ho. Dintre el recinte de l'aplec hi trobareu per a la vostra millor comoditat un complet servei d'altaveus, d'informació i bar.

ÍNDIX

- 1 Convit (Rafel Bruguera i Batalla)
- 5 Pere Mercader i Andreu (Carles Malagrida)
- 17 Pere Mercader i Andreu (Eugeni Molero)
- 23 Un boci de cel (Francesc Sala i Balaguer)
- 27 «Gota d'aigua» (Joan Mimó)
- 31 Breu resum biogràfic (Pilar Pellicer de Gispert)
- 43 La Pubilla de la Sardana de L'Escala
- 47 Un record especial i molt particular (Enric Vilà)
- 53 La discografia de Pere Mercader (Jaume Nonell i Juncosa)
- 61 Aquell home que no sabia ballar sardanes (J. Gendrau i Xifró)
- 71 Pere Mercader i Terrades, un músic casi desconegut (J. Gendrau)
- 77 Les nenes d'en Fèlix (les vuit germanes)
- 85 «L'Escala» (Fèlix Ballesta i Genís Puig)
- 87 Les relacions entre en Pere Mercader i en Fèlix Ballesta. (F. Guanter)
- 93 PROGRAMA
- 97 L'Estrafet (Lluís Albert)
- 119 Pere Mercader i Andreu (G.F.)
- 125 «La Festa de L'Escala» (Mossén Francesc Gay)
- 133 Centenari de «Els Montgrins»
- 141 Mainada escalenca
- 147 «El bruixot de les Rocales» (Joan Ballesta «Calafat»)
- 149 La sardana, entre la reivindicació i el folklore (Jordi Boix)
- 153 La sardana (alumnes de Formació Professional)
- 157 La sardana i el mar (Francesc Sala i Balaguer)
- 165 Els noms de la costa de L'Escala, segons la memòria d'en Papat (Miquel-Dídac i Piñero, Josep Mª Cortal i Ferrer i Carles Cortal i Ferrer)
- 175 Esquena-Pelats (Pere Juhé)
- 179 Sardana (Joanet Ballesta «Calafat»)
- 183 Comiat
- 184 Índex

Reg 3888

Sign CL 394.3(467.1EMA L'Escala)

(06) Apl

BAN

BANC

BANCC

EXCLÒS DE PRÉSTEC

B-1

BANCOTRANS

Banc Comercial Transatlàntic

L'ESCALA

Casa Central: BARCELONA
MES DE 90 OFICINES A ESPANYA

assegurances

zurich

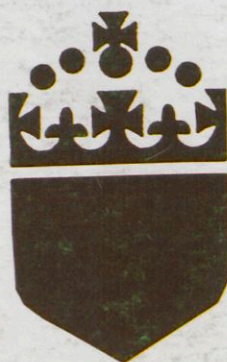

ESCALACENTER
Societat de serveis Immobiliaris

Passeig del Mar, 4 - L'ESCALA (Girona) - Tel. 9-72. 77 02 89

Telex 57369

COMPRES
VENDES
LLOGAMENTS
ASSEGUANCES
ADMINISTRACIONS

Royal

Insurance

assegurances

CL
(4
L
06